

university of
groningen

Van zijlijn naar speelveld: Buurtsportcoach ook drempelverlager voor kinderen in armoede?

Een analyse van de invloed van interorganisatorische samenwerking op strategieën van
Buurtsportcoaches gericht op kinderen in armoede

Marije Louwes

September 2024

Rijksuniversiteit Groningen

Ma. Sociologie

Begeleider Dr. F. Giardini

Referent Prof. Dr. M.A.J. van Duijn

Samenvatting

Sport en bewegen is belangrijk voor een goede fysieke en mentale gezondheid. Kinderen die leven in armoede hebben niet dezelfde kansen op sportdeelname als leeftijdsgenoten. Een complex, structureel probleem van grote omvang met negatieve effecten. Daarom is het van belang dat passende beleidsinterventies kinderen helpen richting sport(activiteiten). De Buurtsportcoach (BSC) zet zich op verschillende manieren in om onder andere deze doelgroep te ondersteunen richting sport. Dit doen ze door bijvoorbeeld verbindingen te maken tussen organisaties. Het doel van dit onderzoek is om diepgaande, tot nu toe onbekende informatie te vergaren over de interorganisatorische samenwerkingen tussen BSC's en andere professionals en te analyseren welke invloed deze hebben op de strategieën die gericht zijn op het bereiken en begeleiden van gezinnen die leven in armoede. De probleemstelling van dit onderzoek is:

Hoe komt de samenwerking tussen Buurtsportcoaches en professionals van andere organisaties tot stand, hoe ervaren BSC's deze samenwerking en hoe beïnvloedt deze samenwerking de strategieën die zij hanteren om gezinnen die leven in armoede te bereiken en begeleiden?

Het onderzoek bestaat uit twee onderdelen: het onderzoeken van strategieën om gezinnen die leven in armoede te bereiken en begeleiden en de ervaren interorganisatorische samenwerking tussen BSC's en professionals. Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van kwalitatieve dataverzameling bestaande uit drie fases: een analyse van beleidsdocumenten in verschillende Groningse gemeenten, expertinterviews met drie BSC's actief in verschillende gemeenten en expertinterviews met zeven netwerkpartners van de verschillende BSC's. De verzamelde data uit de semigestructureerde interviews zijn geanalyseerd aan de hand van thematische analyse. Concluderend wijzen de omschreven ervaringen met netwerkpartners uit dat de zoals in beleidskaders verwachte inbedding van de BSC's in het lokale netwerk in de praktijk afwijkend gevormd worden door de doelgroepen waarop zij zich richten. Relaties met andere organisaties zijn vooral gericht op informatie-uitwisseling,

waarbij kennis over effectieve strategieën die bijdragen aan het terugwinnen van vertrouwen en verlagen van drempels bij de doelgroep zelden gedeeld worden.

Dankwoord

In dit onderzoek staat de rol van de BSC en zijn netwerk als ondersteuner centraal. Deze scriptie had niet afgerond kunnen worden zonder de inzet en hulp van mijn eigen netwerk. Deze wil ik dan ook graag bedanken.

Allereerst wil ik Francesca Giardini, mijn begeleidster bedanken voor haar waardevolle input tijdens onze overleggen en altijd snelle reactie op mijn vragen en stukken. Haar feedback en kritische vragen hebben mij op de juiste koers gehouden. Daarnaast wil ik ook mijn tweede beoordelaar Marijtje van Duijn bedanken voor haar waardevolle feedback. Ook ben ik de leden van de Thesis Support Group en begeleider Anne-Miek Hermsen dankbaar voor de structuur die zij mij hebben geboden tijdens het schrijven van de scriptie. Het wekelijks uitwisselen van ervaringen en de eerlijke, soms kritische vragen waren erg waardevol en hielden mijn blik op het proces scherp en realistisch. Tot slot wil ik graag alle dierbaren om mij heen bedanken, die mij tijdens het proces hebben voorzien van een luisterend oor, peptalk of afleiding. Dit heeft mij energie gegeven om het afstudeertraject tot een goed einde te brengen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
2. Theoretisch kader	14
2.1 Interorganisatorische netwerken en de uitwisseling van sociaal kapitaal	14
2.2 Factoren van invloed op processen in interorganisatorische samenwerking	17
3. Methoden	21
3.1 Dataverzameling	21
3.2 Opzet interviews	27
3.3 Analyse.....	29
3.4 Ethische overwegingen	30
3.5 Positionering van de onderzoeker.....	31
4. Resultaten	33
4.1 Interorganisatorische samenwerkingspartners buurtsportcoaches	33
4.2 Kenmerken en ervaringen interorganisatorische samenwerking	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.3 Strategieën gericht op gezinnen in armoede	47
5. Conclusie en discussie	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5.1 <i>Conclusie</i>	<i>Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</i>
5.1.1 Netwerk Buurtsportcoaches	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5.1.2 Strategieën richting gezinnen in armoede.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5.2 <i>Beperkingen en richtingen voor toekomstig onderzoek</i>	<i>Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</i>

1. Inleiding

In Nederland voldoet bijna 43% van de kinderen niet aan de bewegingsrichtlijn, een richtlijn die aangeeft hoeveel lichaamsbeweging kinderen nodig hebben om gezond te blijven (CBS, 2021¹). Door te sporten krijgen kinderen voldoende beweging, maar niet voor alle kinderen is sport toegankelijk. In Nederland staan veel kinderen die leven in armoede langs de zijlijn bij sport. Kinderen uit gezinnen met een laag inkomen sporten namelijk minder vaak dan kinderen uit gezinnen in hogere inkomensgroepen (Wilson, 2002; Breedveld, 2005; Kenniscentrum Sport & Bewegen, 2020; Van Leeuwen et al, 2022).

Deze kansenongelijkheid in sport is een probleem van grote omvang met veel negatieve effecten. In Nederland leven ruim 220.000 kinderen in armoede (CBS, 2021²). Deze gezinnen leven onder het sociale minimum, een inkomensnorm vastgesteld door de rijksoverheid op basis van wat mensen minimaal nodig hebben om in levensonderhoud te voorzien (Ministerie van Algemene Zaken, 2023). Driekwart van de kinderen die leven onder het sociale minimum hebben wel de wens om te sporten (van Leeuwen et al, 2022). Dat deze kinderen niet mee kunnen doen met sporten heeft negatieve effecten voor kinderen individueel, maar ook voor de samenleving. Kinderen die wel sporten ervaren veel positieve effecten op fysiek, emotioneel, persoonlijk, sociaal, intellectueel en financieel vlak (Bailey et al, 2016). Op de lange termijn ontwikkelen zij een beweegkapitaal (Kenter et al, 2013). Door te investeren in beweegkapitaal, ontwikkelen kinderen vaardigheden en gewoonten die ook buiten sporten van belang zijn. Zo hebben kinderen die voldoende sporten en bewegen betere schoolprestaties, minder gedragsproblemen en minder gezondheidsproblemen op latere leeftijd (Felfe et al., 2016; Cooper & Stewart, 2021). Een slechte gezondheid, als gevolg van onvoldoende sport en beweging heeft ook een negatieve invloed op de samenleving. Mensen met een slechtere gezondheid hebben vaker en intensiever zorg nodig, wat de belasting op zorgvoorzieningen verhoogt en zorgt voor een stijging in zorgkosten (Duijvestijn et al, 2023; Nederlandse Zorgautoriteit, 2023). Dat kinderen in armoede niet kunnen sporten hoeft overigens niet te betekenen dat zij minder bewegen.

Basisschoolkinderen die leven in armoede voldoen vaker aan beweegnormen omdat zij meer

buitenspelen dan leeftijdsgenootjes die niet in armoede leven. Dit effect verdwijnt wanneer kinderen naar de middelbare school gaan (van Stam et al, 2021).

Naast de omvang en effecten is de aard van het probleem complex. Verschillende oorzaken liggen ten grondslag aan dat kinderen in armoede minder kunnen sporten. Ten eerste zijn ouders zich niet altijd bewust van het belang van sport (Hoekman, 2018). Zij beslissen over de invulling van de vrije tijd van hun kinderen en zijn daarnaast verantwoordelijk voor het organiseren hiervan (Fredrics & Eccles, 2004; Larson et al 2022). Wanneer ouders wel de intentie of het bewustzijn hebben, ervaren zij vaak financiële en organisatorische drempels die sporten alsnog moeilijk maken. Financiële drempels bestaan uit kosten voor een lidmaatschap, kleding, sportmateriaal, eventueel vervoer en extra activiteiten (Wilson, 2002, Holt et al, 2011; Chase & Walker, 2012; Eime et al, 2013; Deutsch et al, 2015; Somerset & Hoare, 2018). Deze kosten voor één of meer kinderen passen vaak niet in de krappe bestedingsruimte van gezinnen die leven in armoede. Hierdoor bezuinigen mensen vaker op niet-essentiële kosten, zoals vrijetijdsbesteding (Deutsch et al, 2015). Organisatorische drempels die ouders in armoede ervaren kunnen komen door laaggeletterdheid of psychosociale problemen. Armoede en laaggeletterdheid gaan vaak hand in hand. Door laaggeletterdheid hebben ouders moeite met schrijven en lezen van teksten, maar ook het invullen van formulieren. Dit maakt het lastiger om zelfstandig formele aanvraagprocedures te doorlopen (Christoffels & Baay, 2016). Een andere organisatorische drempel is dat ouders uit armere gezinnen minder vaak om hulp vragen in hun omgeving vanwege psychosociale problemen (Kingsley & Spencer-Cavaliere, 2015; Somerset & Hoare, 2018). Psychosociale problemen zijn problemen in het onderhouden van contacten met anderen (Postma, 2009). Zo kunnen mensen in armoede zich schamen om ondersteuning te vragen, omdat zij liever hun armoede of laaggeletterdheid verbergen (Kok & Scholte, 2013). Bovendien hebben deze mensen vaak chronische stress door geldzorgen en het gevoel dat ze uitgesloten worden (Wagenmakers et al, 2018). Hierdoor ontstaat de angst om afgewezen of vernederd te worden. Op de lange termijn ontwikkelen mensen met psychosociale problemen vaker cognitieve beperkingen. Het gevolg hiervan is dat zij meer moeite hebben met het omgaan met problemen en het vragen van hulp (Van Leeuwen et al, 2022). Omdat zij zelf minder ondersteuning vanuit hun sociale omgeving ontvangen of durven vragen, raken zij vaker geïsoleerd (Lakerveld, et al, 2014, Kingsley & Spencer-Cavaliere, 2015).

Tot slot is kansenongelijkheid voor kinderen in armoede een probleem van structurele aard. Zo gaat de gewoonte om te sporten, net als armoede, door socialisatie vaak over van generatie op generatie (Kraaykamp et al, 2013). Wanneer ouders zich niet bewust zijn van het belang van sport, zelf niet sporten of als kind niet opgevoed zijn met sport, zullen zij hun kind minder snel kennis laten maken met sport (Wheeler en Green, 2012; Larson et al, 2022). Juist ouders van kinderen die leven in armoede sporten zelf ook minder vaak, (Hildebrandt et al., 2009; Wendel-Vos et al., 2009) eveneens omdat zij er niet mee opgevoed zijn (White & McTeer, 2012).

We kunnen dus stellen dat het maatschappelijk gezien gaat om een complex probleem, van structurele aard en van grote omvang. Dergelijke problemen kunnen ook wel gedefinieerd worden als *wicked problems* of slecht gestructureerde problemen, waarbij mogelijke oplossingen nog niet gevonden zijn (Howlett, 2019). Het is dus van belang om beleidsinstrumenten te ontwikkelen die bewustwording creëren voor het belang van sport of ondersteunen bij financiële of organisatorische problemen, om zo negatieve effecten op lange termijn te beperken (Pratt et al, 2019).

Op landelijk, provinciaal en lokaal niveau spannen overheden in verschillende rollen zich in om kansenongelijkheid in sport voor kinderen te verkleinen. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) stelt op landelijk niveau doelen op het gebied van sport en bewegen, die richting geven aan de ontwikkeling van sportbeleid op lokaal niveau (Waardenburg & van Bottenburg, 2013). Daarnaast draagt de Rijksoverheid bij aan het creëren van bewustzijn over het belang van sport onder verschillende doelgroepen en verspreiden zij informatie over mogelijkheden tot ondersteuning. Dit doen ze bijvoorbeeld door middel van informatiecampagnes gericht op kwetsbare doelgroepen (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2022). Tot slot voorzien zij samen met provincies in cofinanciering voor de uitvoering van beleid.

Nederlandse gemeenten zijn verantwoordelijk lokaal sportbeleid. Sportbeleid van Nederlandse gemeenten is grotendeels gericht op de beschikbaarheid en kwaliteit van sportfaciliteiten en in mindere mate op sportstimulering (Waardenburg & van Bottenbrug, 2013; Hoekman, 2018). 62% van de Nederlandse gemeenten heeft in hun beleid de doelstelling opgenomen om sport voor doelgroepen die leven in armoede toegankelijker te maken (Heijnen et al, 2022).

Door de jaren heen is landelijk en lokaal sportbeleid veranderd door bestuurlijke beslissingen vanuit verschillende politieke standpunten, veranderingen in de sportsector en uitkomsten van evaluaties (van Stam en Pulles, 2021). In 1960 was sport in opkomst en ondersteunden overheidsorganisaties vooral door sportaccommodaties te faciliteren of het realiseren van sportaccommodaties te subsidiëren. Vanaf de jaren 90 kwam meer aandacht voor de sociale rol van sport, toen duidelijk werd dat bepaalde kwetsbare groepen in de maatschappij minder sporten. De overheid zette in op sport en bewegen als middel voor het bereiken van andere beleidsdoelen, zoals een gezonde maatschappij en het bevorderen van sociale cohesie (Hoekman et al, 2018). Het Landelijk Sportakkoord, het huidige programma vanuit de rijksoverheid, vormt mede de lokale beleidskaders op het gebied van sport en sportstimulering (van Stam en Pulles, 2021). In dit akkoord is de ambitie inclusief sporten voor iedereen opgenomen, met als doel voor iedereen de drempels om te sporten weg te nemen.

Bij de uitvoering van sportbeleid op lokaal niveau zijn professionals van verschillende organisaties betrokken, waaronder de Buurtsportcoach (BSC). Deze beroepsgroep werd in 2008 door de rijksoverheid geïntroduceerd. Het doel was dat de BSC jeugd in contact brengt met organisaties die zich richten op sport, bewegen en cultuur. Door de jaren heen is de doelgroep verder uitgebreid naar alle leeftijdsgroepen. Ook werd het aantal sectoren waar de BSC verbindingen mee legt verbreed met zorg, welzijn en kinderopvang en het bedrijfsleven (Aalbers en de Wit, 2021; van Stam en Pulles, 2021). BSC's zijn vaak actief binnen gemeenten, delen van een gemeente of wijken. Op dit moment zijn in 99% van de Nederlandse gemeenten BSC's actief (de Jeu & Stroet, 2021). Zij zijn in dienst van lokale overheden of lokale maatschappelijke organisaties en worden mede gefinancierd vanuit de Rijksoverheid.

De werkzaamheden die BSC's uitvoeren mogen zij zelf invullen, maar hangen af van landelijke doelstellingen en de lokale beleidscontext (Hoogendam & van Lindert, 2021). Enkele onderzoeken geven meer inzicht in de werkwijze van de BSC en hoe deze bijdraagt aan het behalen van beleidsdoelen, zoals het toegankelijker maken van sport voor kinderen in armoede. Leenaars en collega's (2018) onderscheiden drie rollen van waaruit de BSC werkt. Deze drie rollen vormen het

raamwerk voor de werkzaamheden gericht op alle doelgroepen, waaronder gezinnen die leven in armoede. Vanuit de rol van organisator (1) organiseren BSC's zelf kennismakingslessen of evenementen, bijvoorbeeld in samenwerking met aanbieders van sport en bewegen om mensen te introduceren met sport en bewegen. Voor het benaderen van de gezinnen hanteren ze een actieve aanpak, waarbij ze persoonlijk mensen benaderen of een ambassadeur uit de omgeving inzetten als tussenpersoon. Ook verspreiden ze informatie door presentaties op scholen, flyers, mond-tot-mond reclame en sociale media (Lindert et al, 2017). Ten tweede begeleiden BSC's mensen in de rol van doorverwijzer (2). De doelgroep is dan niet altijd actief benaderd door BSC's, maar heeft bij bijvoorbeeld de huisarts of fysiotherapeut het advies gekregen om meer te sporten en bewegen. Wanneer BSC's werken met gezinnen die leven in armoede, zoeken ze naar sportactiviteiten die passen bij de wensen en behoeften van deze gezinnen (Lindert et al, 2017). De derde rol van de BSC is als een tussenpersoon (3). De buurtsportcoach fungeert als tussenpersoon die medewerkers van organisaties met elkaar in contact brengt voor samenwerking. Zo wisselen BSC's en andere organisaties expertise uit en stellen zij samen doelen. Dit kan ook gaan om intersectorale samenwerking, waarbij contacten worden gelegd tussen organisaties uit verschillende sectoren (Leenaars et al, 2021). Niet aansluitend op deze uitvoerende rollen, maar op strategisch niveau, zijn BSC's in enkele gevallen betrokken bij vorming van beleid (Lindert et al, 2017).

In de drie rollen valt op dat de buurtsportcoach verbindingen heeft met en verbindingen legt tussen verschillende organisaties uit diverse sectoren. In tabel 1 is een overzicht te zien van de verschillende sectoren en organisaties waarmee BSC's over het algemeen contact hebben of samenwerken, zoals onderwijs, gezondheidszorg en de sport en beweegsector. Gemiddeld werkt de BSC met 12,9 organisaties samen (Leenaars et al, 2021). Welke organisaties onderdeel zijn van het netwerk van de BSC is afhankelijk van de beleidscontext van de gemeente. We kunnen hierin onderscheid maken in drie manieren waarop de BSC is ingebed in de lokale beleidscontext: uitsluitend via de sport- en beweegsector (A), meerdere sectoren (B) of een samenwerkingsverband (C). In een samenwerkingsverband is er sprake van een interorganisatorisch netwerk, waarin meerdere professionals of vertegenwoordigers van een organisatie gecoördineerd duurzame relaties met elkaar

hebben (Kapucu & Hu, 2020). Onderzoek toont aan dat voornamelijk de netwerken waar de BSC in meerdere sectoren of een samenwerkingsverband is ingebed (B en C) zorgen voor een samenwerking met een grotere impact op de doelgroep (Leenaars et al, 2021). Op deze manier wordt door diverse organisaties samengewerkt, wat bijdraagt aan een grotere diversiteit in activiteiten, die bovendien gericht zijn op meerder doelgroepen.

Sector	Organisatie
Onderwijs	Scholen
Buurtorganisaties	Wijkorganisaties/ Sociale Wijkteams
Gezondheidszorg (Eerstelijnszorg)	GGD
	GGZ
	Diëtisten
	Huisarts
	Fysiotherapeut
Sportaanbieders (Sport- beweegsector)	Sportverenigingen
Welzijnsorganisaties	Voedselbank
	Vrijwilligerscentrale
	Jeugdfonds Sport en Cultuur
	Vluchtelingenwerk
	Stichting MEE
Overheid	Sociale dienst (gemeenten)
	Schuldhulpverlener
	Politie
	UWV
	Beleidsmakers (gemeenten)

Tabel 1 Organisaties waarmee BSC's contact hebben of samenwerken. Uit: Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties, 2022

In bestaande onderzoeken komt duidelijk naar voren dat de BSC een belangrijke tussenpersoon is tussen de doelgroep en verschillende organisaties. De activiteiten van de BSC binnen het netwerk van samenwerkende organisaties kunnen van invloed zijn op de manier waarop buurtsportcoaches en andere professionals te werk gaan en dus van invloed zijn het effectief begeleiden van doelgroepen. Echter zijn deze bestaande onderzoeken vooral gericht op hoe interorganisatorische samenwerkingen tussen eerstelijns (gezondheid)zorg en de sport- en beweegsector bijdragen aan een betere verwijzing en begeleiding van patiënten vanuit de eerstelijnszorg richting een gezonde leefstijl (Smit et al, 2021). In tegenstelling tot de gezondheidszorg is tot nu toe weinig aandacht besteed aan de invulling van deze werkzaamheden gericht op het begeleiden van gezinnen die leven in armoede. Gezinnen in armoede zijn een complexe doelgroep die veel drempels ervaart. Dit vereist een specifieke aanpak. Daarnaast is weinig bekend over hoe interorganisatorische samenwerkingen wel of niet bijdragen aan het succesvol begeleiden van deze doelgroep. Ook buurtsportcoaches hebben behoefte aan evaluatie van hun werkzaamheden en een body of knowledge waaruit zij kunnen putten (Lindert et al, 2017). Het doel van dit onderzoek is om nieuwe, diepgaande informatie te vergaren over de samenwerkingen tussen BSC's en andere organisaties en te analyseren welke invloed deze samenwerkingen hebben op de strategieën die gericht zijn op het bereiken en begeleiden van gezinnen die leven in armoede. Door het vergaren van kennis over mogelijke strategieën, succesfactoren en knelpunten in de samenwerking draagt dit onderzoek bij aan het geven van richting aan vervolgonderzoek of mogelijke evaluaties van beleidsinterventies, gericht op zowel interorganisatorische samenwerking als het verkleinen van ongelijkheid in de sport. De probleemstelling voor dit onderzoek is als volgt:

Hoe komen samenwerkingen tussen Buurtsportcoaches en professionals van andere organisaties tot stand, hoe ervaren Buurtsportcoaches deze samenwerking en hoe beïnvloeden deze samenwerkingen en ervaringen de strategieën die zij hanteren om gezinnen die leven in armoede te bereiken en begeleiden?

De probleemstelling kan opgedeeld worden in drie sub-vragen met betrekking tot de samenwerking met andere organisaties en gericht op het werken met gezinnen die in armoede leven:

- 1. Met welke professionals van andere organisaties werken Buurtsportcoaches samen wanneer zij werkzaamheden uitvoeren gericht op gezinnen die leven in armoede en waarom werken zij samen met deze professionals?*
- 2. Wat zijn de kenmerken van de samenwerking tussen Buurtsportcoaches en andere professionals, hoe komen deze samenwerkingen tot stand en hoe ervaren Buurtsportcoaches en de andere professionals deze samenwerkingen?*
- 3. Welke strategieën hanteren Buurtsportcoaches en andere professionals om gezinnen die leven in armoede te begeleiden?*

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag en sub-vragen is het onderzoek opgedeeld in twee onderdelen. Het eerste gedeelte gaat in op de samenwerking tussen BSC's en professionals van andere organisaties en het mogelijke interorganisatorische netwerk waarin zij zich bevinden. Het tweede deel van het onderzoek is gericht op het in kaart brengen van strategieën die BSC's en andere professionals hanteren om gezinnen die leven in armoede te bereiken en begeleiden.

De scriptie is als volgt opgebouwd: Allereerst worden de belangrijkste concepten van dit onderzoek gedefinieerd aan de hand van bestaande theorieën en worden verwachtingen van het onderzoek geformuleerd. Na de theorieën volgt de gebruikte onderzoeksmethode. Vervolgens worden de resultaten van het onderzoek gepresenteerd. Tot slot volgt uit de resultaten de discussie, waar conclusies worden getrokken, wordt teruggegrepen naar de theorie en beperkingen van het onderzoek worden besproken.

2. Theoretisch kader

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van het netwerk van de Buurtsportcoach en hoe de ervaren samenwerking van invloed is op de strategieën die de BSC en andere organisaties hebben om gezinnen in armoede te bereiken en begeleiden. In hun functie leggen BSC's verbindingen met verschillende organisaties. De manier waarop organisaties, wel of juist niet samenwerken is belangrijk en beïnvloedt mogelijk de manier waarop de verschillende BSC's te werk gaan bij de doelgroep. In dit hoofdstuk worden de theorieën besproken die verklaren hoe sociale relaties in de werkwijze van BSC's kan beïnvloeden. Het gaat hierbij om netwerken, sociaal kapitaal en interorganisatorische samenwerking.

2.1 Interorganisatorische netwerken en de uitwisseling van sociaal kapitaal

Een sociale relatie kan vanuit sociale netwerk theorie worden omschreven als een verbinding (*tie*) tussen twee actoren (*nodes*). *Ties* omvatten de inhoud of sterkte van een relatie en kunnen afwezig zijn of statisch zijn. De richting van de tie kan eenzijdig of tweezijdig zijn. De *nodes* die een relatie hebben kunnen personen zijn, maar bijvoorbeeld ook organisaties (Robins, 2015). Een interorganisatorische samenwerking bestaat uit minimaal twee organisaties die een duurzame relatie (ofwel tie) met elkaar hebben. Wanneer er sprake is van meerdere organisaties die samenwerken, wordt dit een interorganisatorisch netwerk genoemd. De relatie tussen organisaties is vaak gebaseerd op een gemeenschappelijk doel. Zo zijn de organisaties samen vaak tot meer in staat dan afzonderlijk (Agranoff & McGuire, 1998; Kapucu et al, 2014; Lee et al, 2012; Provan & Milward, 1995). Voor sommige problemen zijn de capaciteiten van een enkele organisatie onvoldoende en is samenwerking zelfs een vereiste om de problemen op te lossen. In dat geval is er sprake van wederzijdse afhankelijkheid (Klijn & Koppenjan, 2012).

De meerwaarde die de samenwerking oplevert wordt ook wel netwerkeffectiviteit genoemd (Provan & Milward, 1995). Deze netwerkeffectiviteit is de uitkomst van een samenwerking en kan gemeten worden op verschillende aggregatieniveaus: gemeenschapsniveau, het niveau van het netwerk

en het niveau van de organisaties die deelnemen in het netwerk (Provan & Milward, 2001). Het gemeenschapsniveau betekent dat een grote groep mensen, zoals gemeenschappen of samenlevingen effecten merken van de inspanningen van het interorganisatorische netwerk. Daarnaast is het mogelijk dat op het aggregatieniveau van het netwerk effectiviteit wordt bereikt door interorganisatorische samenwerking. De meerwaarde van de samenwerking uit zich dan in de vorm van de uitwisseling van kennis of vaardigheden, beleidsvorming of collectieve actie. Collectieve actie in netwerken betekent dat verschillende organisaties op een gecoördineerde wijze zich inzetten om een gezamenlijk doel te bereiken (Ansell & Gash, 2008). Op het laagste aggregatieniveau, namelijk dat van organisaties, kan ook sprake zijn netwerkeffectiviteit uit interorganisatorische samenwerking. Onderdeel zijn van de samenwerking levert organisaties namelijk toegang op tot bijvoorbeeld informatie en andere hulpbronnen, die het directe gevolg zijn van de uitwisseling van kennis, vaardigheden en beleidsvorming binnen het netwerk (Agranoff & McGuire, 2001). Dit is een voordeel ten opzichte van organisaties die geen onderdeel zijn van het netwerk, omdat zij kostbare investeringen of financieel risico vermijden of risico's binnen het netwerk spreiden (Gazly & Brudney, 2007). De netwerken waar de buurtsportcoaches onderdeel van uitmaken leiden op verschillende manieren tot netwerkeffectiviteit. In samenwerking met andere organisaties dragen zij op gemeenschapsniveau bij aan het vergroten van het aantal kinderen in armoede dat sport. Door verbindingen te leggen als verwijzer of tussenpersoon, dragen ze bij aan de effectiviteit van het netwerk, door bijvoorbeeld de uitwisseling van kennis en vaardigheden mogelijk te maken. De BSC's kunnen tot slot profiteren van de verbindingen die zij hebben gelegd met andere organisaties omdat zij toegang hebben tot de hulpbronnen binnen het netwerk, zoals kennis of expertise van ander professionals.

Vijf soorten *ties* zijn belangrijk voor het bereiken van de beoogde netwerkeffectiviteit: informatie-*ties*, kennis-*ties*, hulpbronnen-*ties*, beleidsmatige *ties* of kapitaal-*ties* (Kapucu, 2020). Ten eerste zijn netwerken met *ties* waarin informatie wordt gedeeld. Voorbeelden van het delen van informatie zijn data, dossiers of contactgegevens van connecties. Wanneer de BSC optreedt als verwijzer, omvat de verbinding van en naar een andere organisatie voornamelijk informatie, namelijk over de persoon die hij verwijst. Ten tweede zijn er netwerken waarin kennis wordt uitgewisseld. Dit

kan bijvoorbeeld kennis zijn over effectieve strategieën om gezinnen met een laag inkomen te bereiken. Een derde functie is het delen van hulpbronnen, zoals financiering, materiële of menselijke inzet. De vierde functie richt zich op het reageren en oplossen van specifieke beleidsproblemen, zoals het verbeteren van dienstverlening. Sommige BSC's zijn in hun functie betrokken bij beleidsvorming, van bijvoorbeeld een gemeente. De vijfde functie is gericht op de ontwikkeling van kapitaal onder organisaties die onderdeel zijn van het netwerk of binnen gemeenschappen (Kapucu, 2020). Dit type *tie* komt niet vaak voor bij niet-commerciële organisaties. Naar verwachting zal deze *tie* dus ook zelden voorkomen in netwerken van BSC's

Het proces dat naar voren komt in de omschrijving van inhoud van de *ties* is de uitwisseling van capaciteiten tussen de leden van het netwerk. De capaciteiten die verschillende actoren in het netwerk bezitten en uit kunnen wisselen, kunnen gedefinieerd worden als sociaal kapitaal (Burt, 1998; Lin, 2001). In het kader van interorganisatorische samenwerking kan sociaal kapitaal beschouwd worden als investeringen die organisaties doen in het netwerk, waarmee zij toegang krijgen en gebruik mogen maken van bronnen van andere leden in het netwerk. Dit vanuit de gedachte dat capaciteiten die de professionals in het netwerk van de BSC hebben, zoals kennis en expertise, kunnen worden uitgewisseld. Doordat expertise en specialisatie bijvoorbeeld bij elkaar komen in het netwerk, kunnen complexe problemen beter aangepakt worden (Gazly & Brudney, 2007). Zo kunnen BSC's en andere professionals door de kennis en expertise uit het netwerk mogelijk beter de complexe problematiek waar gezinnen in armoede mee te maken hebben effectiever aanpakken. In de literatuur bestaan overigens verschillende benaderingen voor sociaal kapitaal binnen netwerken. Zo benadert Putnam sociaal kapitaal vanuit de gemeenschapszin, waarin sociaal kapitaal bestaat uit sociale connecties, vertrouwen en gedeelde normen. Deze vormen de bouwstenen voor het bereiken van collectieve actie in het netwerk (Putnam, 2000). Deze benadering van sociaal kapitaal is minder toepasbaar op netwerken bestaande uit organisaties, omdat deze de nadruk legt op informele relaties. Volgens Bourdieu is sociaal kapitaal het product van groepsleden of een bron op groepsniveau (Inpken et al, 2005). Sociaal kapitaal wordt in deze zin beschouwd als een uitkomst van het netwerk, beïnvloed door sociale structuren en gebaseerd op ongelijkheid. Deze context is minder toepasbaar op

interorganisatorische netwerken zonder commercieel belang, omdat deze vaak een gemeenschappelijk doel hebben en samenwerken vanuit praktische of strategische overwegingen.

Hoe meer sociaal kapitaal in het netwerk aanwezig is, hoe dichter het netwerk. Voor het vergroten van de aanwezigheid van sociaal kapitaal binnen het netwerk is de BSC in de rol van tussenpersoon belangrijk. In de rol van tussenpersoon brengt de BSC professionals uit verschillende sectoren met elkaar in contact voor samenwerking (Leenaars et al, 2018). In de sociale netwerkanalyse kan de rol van tussenpersoon ook wel network broker genoemd worden. Dit betekent dat een actor in het netwerk een verbinding maakt tussen twee afzonderlijke (sub)netwerken (Burt, 1998). Deze actor heeft de positie van broker en vult structurele gaten (*structural holes*) (Burt, 2004). Structurele gaten zijn volgens Burt gaten tussen twee individuele actoren, die complementaire hulpbronnen hebben. De meerwaarde van deze rol als tussenpersoon is dat deze het verder verspreiden van sociaal kapitaal tussen actoren bevordert en het aanwezige sociaal kapitaal laat groeien in het netwerk (Harting et al, 2010). We zien dus netwerkeffectiviteit op het niveau van het netwerk, wat bijdraagt aan de netwerkeffectiviteit voor de gemeenschap.

2.2 Factoren van invloed op processen in interorganisatorische samenwerking

Een groot of dicht netwerk waarin veel sociaal kapitaal aanwezig is, betekent niet automatisch dat ook succesvol uitwisseling bestaat van sociaal kapitaal in het interorganisatorisch netwerk. De sterkte van een *tie* tussen twee *nodes* kan namelijk verschillen. Het is belangrijk om rekening te houden met sociale processen die plaatsvinden tussen organisaties in het netwerk, die de sterkte van een *tie* beïnvloed. Wanneer twee of meer organisaties samenwerken en zich richten op een gemeenschappelijk doel is sprake van een serie van ‘games’ gedurende de relatie (Klijn et al, 2012). Deze *games* omschrijven het gedrag van vertegenwoordigers van organisaties in het netwerk en de keuzes die zij maken gedurende de samenwerking, bijvoorbeeld om informatie te delen of niet. Het gedrag en de keuzes die vertegenwoordigers van organisaties maken in een interorganisatorische samenwerking, kunnen beïnvloed worden door de context waarin de samenwerking plaatsvindt. De context kan bestaan uit reeds bestaande situaties of omstandigheden. Deze situaties of omstandigheden

kunnen gaan over ruimtelijke, geografische of institutionele structuren. Ook sociale regels, normen, waarden en onderlinge relaties zorgen ervoor dat vertegenwoordigers van organisaties bepaalde keuzes maken of zich op een bepaalde manier gedragen. Het Healthy ALLiances framework (HALL-framework) is een model waarin determinanten voor het faciliteren of juist verhinderen van samenwerking tussen organisaties zijn opgenomen (Koelen, Vaandrager en Wagemakers, 2012). Het model is gebaseerd op praktijkonderzoek naar interorganisatorische netwerken op het gebied van gezondheid en gaat uit van interorganisatorische netwerken gericht op publiek beleid en collectieve actie. In het model wordt de context onderscheiden in drie categorieën: (i) institutionele factoren, (ii) (inter) persoonlijke factoren en (iii) factoren die gaan over de organisatie van de samenwerking.

De institutionele factoren (i) bestaan uit de omgeving waarin een medewerker van een organisatie zich bevindt. Koelen en collega's omschrijven het beleid van de organisatie, de agenda en financiering als factoren die van invloed kunnen zijn op de samenwerking vanuit de omgeving van de organisatie. Zo kan het beleid over het aantal te besteden uren aan een samenwerking verschillend zijn, is de agenda van de organisatie gefocust op proactief of juist reactief handelen en kan het budget voor projecten verschillen. Wanneer er veel verschillen zijn tussen de culturen en belangen van verschillende organisaties, kan dit bijvoorbeeld een belemmering vormen voor de samenwerking (Casey et al, 2009).

Ten tweede wordt gesteld dat (inter)persoonlijke factoren (ii), zoals overtuigingen, gedrag en informele relaties van vertegenwoordigers van organisaties van invloed zijn op de samenwerking. Allereerst spelen attitudes en overtuigingen van de medewerker een rol. Hoe beter een persoon overtuigd is van de waarde, geïnvesteerde tijd en taken, hoe meer deze bereid is om tijd en bronnen te investeren in de samenwerking. Daarnaast dragen mensen die vertrouwen hebben in eigen kunnen en zelfverzekerd zijn over de bijdrage aan de samenwerking ook positief bij. In tegenstelling tot positieve overtuigingen vinden netwerkpartners die zich niet gewaardeerd voelen of niet in staat zijn om bij te dragen het lastiger om verbinding te maken met mensen in het netwerk die wel bijdragen en waardevol zijn (Lazer & Friedman, 2007). Daarnaast kunnen stereotypingen of een gebrek aan geloof juist een verkeerde uitwerking hebben op tolerantie, respect en wederzijds vertrouwen. Ook is de sociale

identiteit van belang. Deze bestaan uit normen, waarden en overtuigingen. Wanneer netwerkpartners dezelfde normen, waarden of overtuiging delen ontstaat er meer tolerantie en respect. Streven zij daarnaast hetzelfde doel na, groeit ook de sociale identiteit. Op dat moment ervaren mensen meer onderlinge cohesie en een toenemende mate van wederzijds vertrouwen (Fast et al., 2009). Vertrouwen is belangrijk omdat de machtsverhoudingen, investeringen en opbrengsten niet altijd in evenwicht zijn (Edelenbos & Klijn, 2007). Mensen die meer macht hebben kunnen meer invloed uitoefenen op agendapunten, besluitvorming en investeringen. Volgens de Dark Side Hypothesis zijn mensen met macht in het netwerk namelijk gevoeliger voor politieke verhoudingen. Dit kan ervoor zorgen dat zij niet altijd neutraal bijdragen aan de activiteiten om hun machtspositie te behouden of te versterken, wat uiteindelijk ongelijke machtsverhoudingen verder versterkt (O'Toole & Montjoy, 1984).

De derde categorie omvat de organisatie van de samenwerking (iii). Een goed georganiseerde samenwerking kan institutionele factoren die de samenwerking verstoren ondervangen. Dit is bijvoorbeeld in situaties waar de institutionele en persoonlijke factoren ver uit elkaar liggen. Hierin kunnen organisaties leren van lessen uit het verleden. Een goed georganiseerde samenwerking bestaat uit een flexibel tijdframe, een verdeling van rollen en verantwoordelijkheden, een communicatiestructuur, zichtbaarheid door terugkoppeling van resultaten en helder leiderschap. Allereerst is het belangrijk dat organisaties een flexibel tijdframe hanteren voor de samenwerking en duidelijke afspraken maken over de samenwerking en verwachte uitkomsten. Wanneer zij het geduld hebben om een relatie en vertrouwen op te bouwen en dezelfde ambitie delen kan dit conflicten voorkomen (Huxham & Vangen, 2005). Wanneer er tijdnood is, hebben samenwerkende partijen geen tijd om wederzijds vertrouwen op te bouwen. Ten tweede kan een duidelijke rolverdeling en verdeling van verantwoordelijkheden frustratie voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld door te verdelen op basis van vaardigheden en expertise. Het kan voor bestuurders in het netwerk lastig zijn om netwerkpartners te mobiliseren om verantwoordelijkheid te nemen, omdat verantwoordelijkheid vaak niet concreet gemaakt is in de praktijk. Bovendien kunnen interpersoonlijke en institutionele belangen in de weg staan (Verschuere & De Rynck, 2009). Ten derde helpt een duidelijke communicatiestructuur waarin ideeën, ervaringen en informatie uitgewisseld kunnen worden (Herens et al, 2016; Lazer & Friedman,

2007). De bouwstenen voor de communicatiestructuur bestaan uit formele protocollen en informele communicatie. Hoe deze communicatiestructuur is opgesteld, kan afhankelijk zijn van de relaties in het netwerk. Enerzijds kan de samenwerking informeel zijn. In dat geval is de samenwerking gebaseerd op vertrouwen of persoonlijke relaties. Anderzijds kan het netwerk ook een formeel karakter hebben, waar afspraken over de samenwerking voorafgaand zijn vastgelegd (Provan et al, 2007). Vervolgens is het belangrijk dat activiteiten, resultaten en individuele bijdragen zichtbaar zijn voor alle betrokken organisaties. Doordat resultaten worden vastgelegd en terug te vinden zijn, kan geleerd worden van eerdere ervaringen. Daarnaast vormt dit een incentive voor medewerkers, waardoor zij betrokken en gemotiveerd blijven. Tot slot is het van belang dat de samenwerking tussen organisaties of een netwerk van organisaties bestuurd wordt. Deelname en bijdrage wordt gestimuleerd wanneer een manager faciliteert, bruggen slaat tussen verschillende culturen en motiveert. Een tegengesteld effect vindt plaats wanneer het leiderschap is gefocust op controleren en commanderen. In een interorganisatorisch netwerk betekent dit dat één organisatie de rol als katrekker van het netwerk op zich neemt.

De verschillende institutionele, interpersoonlijke en organisatorische factoren kunnen de netwerkeffectiviteit van de samenwerking tussen de BSC en andere professionals in het interorganisatorische netwerk versterken of juist verstoren. Dit kan van invloed zijn op de uitwisseling van kennis vanuit netwerkpartners, wat uiteindelijk van invloed kan zijn op de werkwijze van de BSC.

3. Methoden

Het doel van dit onderzoek is het vergaren van diepgaande informatie over de samenwerking tussen BSC's en andere professionals en hoe zij gezinnen in armoede helpen richting sportactiviteiten. Voor het beantwoorden van de uiteindelijke onderzoeksvraag en subvragen maak ik gebruik van een kwalitatieve onderzoeksmethode. Deze onderzoeksmethode past goed bij dit onderzoek, omdat uitgebreide en gedetailleerde informatie kan ondersteunen in het schetsen van een beeld van de werkwijze, maar ook de motivatie hierachter (Hennink et al, 2020). Daarnaast helpt kwalitatieve data bij het in kaart brengen en begrijpen van processen rondom interorganisatorische samenwerking en hoe ervaringen met interorganisatorische samenwerking van invloed is op professionals. In deze sectie bespreek ik de opzet van de dataverzameling, interview opzet, analyse, ethische overwegingen en positie van de onderzoeker.

3.1 Opzet van het onderzoek en dataverzameling

De dataverzameling bestaat uit drie fasen: het analyseren van beleidsdocumenten die zijn verworven bij gemeenten, interviews met BSC's en interviews met de netwerkpartners. De dataverzameling is uitgevoerd door middel van een documentanalyse en tien semigestructureerde expertinterviews met BSC's en andere professionals die in hun werk betrokken zijn bij gezinnen die leven in armoede. Vanwege praktische overwegingen is gekozen om het onderzoek te richten op uitsluitend Groningse gemeenten en per geselecteerde gemeente één BSC te interviewen, ondanks dat mogelijk meerdere BSC's actief zijn in een gemeente. Hierna worden de verschillende onderzoeksfasen toegelicht.

3.1.1 Fase I: Analyse beleidsdocumenten

De provincie Groningen kent grotere en kleinere gemeenten. Een aantal gemeenten zijn recent gefuseerd. Daarnaast loopt het percentage van kinderen dat opgroeit in armoede in verschillende gemeenten uiteen. Dit kan mogelijk leiden tot verschillen in beleidsdoelen van gemeenten en daaruit voortvloeiend een andere invulling van de BSC. Het doel van deze fase was om aan de hand van de

analyse verschillende wijzen van inbedding van BSC's in de gemeenten in kaart te brengen. Op deze manier konden in de volgende onderzoeksfase verschillende BSC's worden benaderd. Naar verwachting bevatten beleidsdocumenten van gemeenten informatie over de inbedding van de BSC omdat zij vaak mede gefinancierd wordt door gemeenten. Inbedding gaat over welke rol de BSC's hebben binnen de beleidskaders van de gemeente en met wie zij verbindingen leggen om lokale beleidsdoelen te halen. Er zijn drie manieren waarop de BSC in het beleid van de gemeente is ingebed (Leenaars et al, 2021). Type A is een BSC die alleen structureel is ingebed in de sport- en bewegesector, en niet in andere sectoren. Type B BSC's zijn werkzaam in een gemeente die hen structureel inzetten in verschillende sectoren (sport- en welzijns- of zorgorganisaties, onderwijs). Type C is een BSC die onderdeel is van een samenwerkingsverband tussen eerstelijnszorg-, welzijns- en sportorganisaties of organisaties uit andere sectoren.

Allereerst is online gezocht naar relevante documenten via de websites van gemeenten. Hierbij is gezocht naar beleidsdocumenten gericht op sport, sportstimulering of armoede. Wanneer beleidsdocumenten niet openbaar of online vindbaar waren, zijn gemeenten per mail en telefonisch benaderd met de vraag of zij deze documenten of informatie beschikbaar konden of willen stellen. Deze email is terug te vinden in bijlage 1. Wanneer er geen relevante beleidsdocumenten gedeeld konden worden is middels een telefoongesprek met een beleidsmedewerker de nodige informatie achterhaald.

Uit online gepubliceerde documenten van één gemeente kon al opgemaakt worden hoe de BSC was ingebed. Van de overige negen benaderde gemeenten in de Provincie Groningen hebben zeven gereageerd dat zij mee wilden werken. Hiervan konden zes gemeenten documenten delen. Eén van de tien gemeenten heeft haar beleid mondeling toegelicht, waarbij expliciet is gevraagd naar de rol van de BSC. Het is onduidelijk of deze gemeente ook een beleidsdocumenten heeft gericht op sport en hoe de BSC hierin naar voren komt. Voor één gemeente was het niet mogelijk om beleidsdocumenten te delen omdat op dat moment gewerkt werd aan nieuw beleid. Dit betrof een gemeente die ontstaan is uithering van meerdere gemeenten, waardoor oud beleid niet meer van toepassing was.

Tijdens de analyse zijn de documenten zijn allereerst gescand op beleidsdoelen. Bijvoorbeeld is gezocht naar beleidsdoelen die gericht zijn op de doelgroep die in armoede leeft. Omdat de documenten vaak compact en overzichtelijk zijn ingedeeld, kon gemakkelijk genavigeerd worden naar een overzicht van de beleidsdoelen. Wanneer dit niet mogelijk was is gebruik gemaakt van zoektermen als ‘armoede’, ‘sociaaleconomische status’ en ‘kwetsbaar’. Deze onderdelen zijn doorgelezen om te achterhalen op welke manier en met welke samenwerkingspartners de gemeente deze beleidsdoelen beoogt te behalen. Wanneer de BSC hierin niet naar voren kwam, is het document verder doorzocht op het benoemen van de BSC of andere partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van beleid.

De analyse laat variatie zien in de wijze waarop BSC's in Groningse gemeenten zijn ingebed, zoals te zien is in tabel 3. In tabel 3 worden de tien Groningse gemeenten en gegevens gepresenteerd, zoals de beschikbaarheid van beleidsdocumenten en manier van inbedding van de BSC. Om een beeld te schetsen van de context per gemeente, zijn de gegevens zijn aangevuld met een indicatie van de grootte, gebaseerd op het absoluut aantal inwoners (CBS³, 2022) en het percentage minderjarige kinderen die leven in armoede (Sociaal planbureau, 2021). In bijlage 2 wordt per gemeente de analyse toegelicht.

Gemeente	Beleidsdocument beschikbaar	Imbedding BSC (A, B, C)¹	Samenwerking Huis voor de Sport	Aantal inwoners (2022)	Armoede² (2021)
1	Ja	A/B	Nee	> 60.000	< 5%
2	Ja	B	Ja	> 60.000	> 5% <10%
3	Ja	B	Ja	> 60.000	> 5% <10%
4	Ja	B/C	Ja	< 30.000	> 5% <10%
5	Nee	C	Nee	> 30.000 < 60.000	> 5% <10%
6	Nee	Onbekend	Ja	> 30.000 < 60.000	> 10%
7	Nee	Onbekend	Ja	> 30.000 < 60.000	> 5% <10%
8	Nee	Onbekend	Nee	< 30.000	> 10,80%
9	Non-response	Non-response	Nee	< 30.000	> 5% <10%
10	Non-response	Non-response	Ja	>30.000 - < 60.000	> 5% <10%

Tabel 3 Overzicht analyse beleidsdocumenten

¹ A is ingebed in sport en beweeg sector, B is ingebed in meerdere sectoren, C is ingebed in samenwerkingsverband van verschillende organisaties

² Het percentage minderjarige kinderen in huishouden met een inkomen tot de lage inkomensgrens

3.1.2 Fase II: Interviews BSC's

Vervolgens zijn drie BSC's uit drie verschillende gemeenten benaderd voor deelname aan een interview, ieder met een ander type inbedding. De beleidskaders en inbedding van de BSC's zijn mogelijk van invloed op het netwerk en werkzaamheden, dus is het interessant om uiteindelijk de perspectieven van verschillende type BSC's te verzamelen. De verwachting was dat de contactgegevens van BSC's gemakkelijk online te achterhalen zouden zijn, omdat deze ook vindbaar moeten zijn voor de doelgroepen waarmee zij werken. Voor niet alle BSC's waren gegevens te achterhalen. Ook werd niet in alle gevallen gereageerd. Bovendien bleek daarnaast dat een provinciaal actieve organisatie, Huis voor de Sport, BSC's in dienst heeft die actief zijn in verscheidene Groningse gemeenten. Toen deze organisatie aangaf geen medewerking te willen verlenen, vielen zes van de tien gemeenten af. Daarom is besloten om af te wijken van de aanvankelijke selectie. Na akkoord van één BSC uit de eerste selectie, is gekozen om nog twee andere gemeenten te benaderen. Na contact met beleidsmedewerkers van gemeenten of het bellen naar de organisatie was het mogelijk om via mail of telefonisch in contact te komen met drie BSC's. Eén van deze BSC's bleek uiteindelijk in dienst te zijn voor Huis voor de Sport, maar verleende toch medewerking. De mail gericht aan BSC's is bijgevoegd in bijlage 3. Deze mail bevatte een omschrijving van het onderzoek, de doelstelling en de dataverzameling. Daarnaast werden de potentiële deelnemers geïnformeerd over de verwerking van hun gegevens. Wanneer de benaderde persoon instemde met een interview, is gevraagd om een informed consent te ondertekenen (bijlage 4), waarmee zij instemming gaven voor deelname aan het onderzoek en gebruik van hun data. De interviews vonden plaats op een locatie die de deelnemer prettig vond.

3.1.3 Fase III: Interviews netwerkpartners

Na de interviews met de BSC's is 'snowball-sampling' toegepast voor de overige interviews. De geïnterviewde BSC is gevraagd of hij of zij binnen het persoonlijke netwerk eventueel professionals van andere organisaties kon benaderen of contactgegevens wilde delen. Een belangrijke voorwaarde was dat deze netwerkpartner geen BSC was maar wel ook in zijn of haar werkzaamheden in aanraking

komt met gezinnen die in armoede leven. Het streven was per geïnterviewde BSC drie netwerkpartners te interviewen. Daarnaast is gestreefd naar het interviewen van deelnemers van zoveel mogelijk verschillende organisaties, om vanuit zoveel mogelijk verschillende achtergronden perspectieven te vergaren.

Vanwege privacy gaven enkele deelnemende BSC's de voorkeur aan het niet direct delen van contactgegevens. Zij hebben zelf eerst contact gelegd met nieuwe potentiële deelnemers, die nadat zij toestemming hiervoor hadden gegeven een mail ontvingen over het onderzoek. In één van de drie gemeentes is het gelukt om drie netwerkpartners bereid te vinden voor een interview. In een andere gemeente zijn twee netwerkpartners geïnterviewd en in de laatste gemeente wilde slechts één netwerkpartner meewerken. Daarnaast is een interview gehouden met een organisatie die in de hele provincie actief is en in twee van de drie netwerken van de BSC's genoemd is. Na het eerste contact zijn de netwerkpartners per mail geïnformeerd over het onderzoek of is de informatie via de BSC doorgestuurd. Deze mail is terug te vinden in bijlage 3. Indien nodig zijn aangepaste versies gestuurd, met een persoonlijke benadering voor de ontvanger. Vervolgens is dezelfde werkwijze toegepast als bij de BSC's, waarbij de deelnemer is gevraagd om een informed consent formulier in te vullen (bijlage 4).

Een overzicht van de uiteindelijke deelnemers uit de verschillende gemeenten is terug te vinden in tabel 2. Hierin is de datum, locatie en duur van het interview terug te vinden. De interviews vonden plaats tussen november 2023 en maart 2024. Overige achtergrondinformatie is terug te vinden in bijlage 6. De netwerkpartners van de BSC's zijn actief in verschillende organisaties: welzijnsorganisaties, sportverenigingen en overheidsinstellingen. Enkele netwerkpartners vullen op vrijwillige basis een rol in bij organisaties. Een bijzondere gebeurtenis tijdens de interviews was dat twee interviews zijn gehouden met elk twee deelnemers. In deze duo-interviews werden de vragen gezamenlijk beantwoord, omdat het kantoor slechts uit één ruimte bestond. Dit wordt niet beschouwd als problematisch, omdat beide deelnemers dezelfde functie vervullen en veel samenwerken. Zo hadden zij dezelfde netwerkpartners. De deelnemer van organisatie die provinciaal actief is, is naast de

gebruikelijke vragen ook ondervraagd over de ervaring van de interorganisatorische samenwerking van of tussen verschillende gemeenten los van de opzet van het interview.

Gemeente	Datum	Functie	Locatie interview	Duur
1	15-11-2023	BSC	Kantoor organisatie	1 uur en 10 minuten
Type A/B	04-12-2023	Medewerker Gemeente	Gemeentehuis	1 uur en 13 minuten
	13-12-2023	Coördinatoren Stichting Leergeld (duo)	Kantoor organisatie	1 uur en 34 minuten
	16-01-2024	Coördinator Humanitas	Kantoor organisatie	1 uur en 26 minuten
2	08-12-2023	BSC	Kantoor organisatie	56 minuten
Type B	20-03-2024	Coördinatoren Stichting Leergeld (duo)	Kantoor organisatie	1 uur en 25 minuten
	11-01-2024	Voorzitter Handbalvereniging	Thuis	1 uur en 16 minuten
3	21-12-2023	BSC	Kantoor organisatie	1 uur en 7 minuten
Type C	28-12-2023	Jeugdwerker	Thuis	1 uur en 15 minuten
Provinciaal	11-12-2023	Coördinator Jeugdfonds Sport en Cultuur	Vergaderruimte gelieerde organisatie	1 uur en 34 minuten

Tabel 2 Overzicht afgenomen interviews

3.2 Opzet interviews

Tijdens de interviews met de BSC's en andere professionals is gebruikt gemaakt van een interviewschema gebaseerd op de interviewstructuur van Hennink en collega's (2020). In het schema liggen de thema's en enkele vragen vast, maar is tussendoor veel ruimte gelaten voor doorvragen of andere vragen. Onder de vragen zijn steekwoorden genoteerd als geheugensteun om door te vragen. Voorafgaand heeft een pilot interview plaatsgevonden om te toetsen of de vragen duidelijk zijn en het interview niet te lang duurt. De opzet voor de interviews is terug te vinden in bijlage 7. De interviews zijn opgenomen, nadat de deelnemer hier toestemming voor heeft gegeven. Deze toestemming is zowel schriftelijk in het informed consent als mondeling voorafgaand aan het interview gegeven.

Allereerst heeft de onderzoeker een korte introductie gehouden waarin de omschrijving van het onderzoek, de dataverzameling en dataverwerking naar voren is gekomen. Vervolgens is toestemming gevraagd voor het opnemen van het interview. Na instemming hiermee is de opname gestart en begonnen met het stellen van openings- en achtergrondvragen. Het doel van deze vragen is om een beeld te krijgen van de ervaring en werkwijze van de deelnemer. Daarnaast dienden deze vragen als opwarmer voor de lastigere vragen. Na de openingsvragen is het interview opgesplitst in twee inhoudelijke blokken. Het eerste gedeelte is gericht op vragen over de interorganisatorische samenwerking, aansluitend op subvraag 1 en 2 van dit onderzoek. In het tweede blok lag de focus op de strategieën gericht op kinderen die leven in armoede, aansluitend op subvraag 3 van dit onderzoek.

De vragen in het eerste blok gaan in op het professionele netwerk van de deelnemer. Omdat de definitie van sociale netwerken verwarring kan veroorzaken bij deelnemers, is de deelnemer vooraf gevraagd of hij of zij uitleg wilde over sociale netwerken. Wanneer de deelnemer dit wenste is hiervoor gebruik gemaakt van het voorbeeld van de Veiligheidsregio (Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023), een interorganisatorisch netwerk dat over het algemeen gemakkelijk te begrijpen is. Dit omdat algemeen bekende organisaties zoals politie, brandweer en gemeente samenwerken. Naar de strategie van Oancea en collega's (2017) is het netwerk van de deelnemer in kaart gebracht. Met behulp van een tekening op papier is het ego-netwerk uitgetekend. Per actor is gevraagd te omschrijven hoe de samenwerking eruit ziet en wat er in de samenwerking uitgewisseld wordt. Dit is gedaan door vragen als: "Op welke manier heeft u een verbinding met deze organisatie?" en "Kunt u voor mij omschrijven hoe u de band met deze organisatie ervaart?". Hierna is de deelnemer gevraagd om actoren die onderling een verbinding hebben te benoemen. Ter afsluiting zijn nog twee vragen gesteld over de interorganisatorische samenwerking in het volledige netwerk en de organisaties die ook werkzaamheden uitvoeren gericht op gezinnen die leven in armoede. In het tweede inhoudelijke blok zijn vragen gesteld die ingaan op de strategieën die deelnemers toepassen wanneer zij werken met gezinnen die leven in armoede. Enkele vragen waren alleen van toepassing op de BSC en zijn in de versie voor de andere professionals aangepast. Van ieder afgenomen interview is handmatig een volledig transcript gemaakt voor de analyse met behulp van de opname.

3.3 Analyse

Voor de analyse van de verzamelde data is gebruik gemaakt van thematische analyse (Braun en Clarke, 2013). Dit betekent dat op een systematische manier door het transcript van het interview is gewerkt. Het doel hiervan was om patronen en inzichten die belangrijk zijn voor de beantwoording van de onderzoeksvraag te herkennen en organiseren. De thematische analyse bestaat uit een aantal stappen. Allereerst zijn alle transcripten doorgelezen, waarna het coderen kon beginnen. Voor het coderen van de data is gebruik gemaakt van Atlas.TI. De transcripten van de interviews zijn in dit programma gelabeld met de codes uit het codeboek met deductieve codes die eerder gegenereerd waren vanuit de theorieën van het Hall-framework (Koelen, Vaandrager en Wagemakers, 2012). Voorbeeld van een gebruikt concept is interpersoonlijke factoren (Hall Framework), zoals attitudes van deelnemers over de samenwerking. Daarnaast is gecodeerd op een inductieve wijze. Tijdens het coderen zijn memo's gemaakt van mogelijk interessante nieuwe codes. Na het lezen van alle transcripten en memo's van de interviews zijn nieuwe inductieve codes toegevoegd aan het codeboek. Op deze manier zijn mogelijk interessante thema's die niet naar voren komen uit bestaande theorie alsnog opgespoord (Hennink et al, 2020). Het uiteindelijke codeboek bevat codes bestaande uit een combinatie van deductieve en inductieve strategieën en is bijgevoegd in bijlage 8. Na het coderen zijn thema's geïdentificeerd. Een thema omschrijft iets dat van belang is voor de beantwoording van de onderzoeksvraag en dat vaker voorkomt in de verzamelde data. Vervolgens zijn de thema's gecontroleerd op hun relatie met de coderingen. De stap die hierop volgde was het definiëren en benoemen van de uiteindelijke thema's. Tot slot zijn de transcripten van de verschillende interviews vergeleken om te bepalen in hoeverre de codes overeenkomen.

Daarnaast zijn de getekende netwerken en transcripten gebruikt om het ego-netwerk van iedere deelnemer in kaart te brengen. Naast het coderen van de tekst is gebruik gemaakt van Gephi software voor het creëren van netwerkvisualisaties. Wanneer een netwerkpartner ontbrak op de opname, maar wel op de netwerktekening stond, is deze toegevoegd aan de visualisatie. Het is meermaals voorgekomen dat een deelnemer later in het interview nog netwerkpartners heeft genoemd, die aanvankelijk niet waren opgenomen in de netwerktekening. Deze netwerkpartners zijn alleen

opgenomen in de visualisatie indien de deelnemer expliciet benoemd dat deze onderdeel zijn van het netwerk, of deze alsnog heeft ingetekend. Wanneer organisaties terloops zijn benoemd, maar niet door de deelnemer in het netwerk geplaatst zijn, is besloten om deze niet op te nemen in de visualisatie. Hierdoor blijft het gevisualiseerde netwerk een representatie van het perspectief vanuit de deelnemer en bevat het uitsluitend omschreven relaties. De uiteindelijke visualisaties zijn geïnterpreteerd en opvallende punten gerapporteerd. Ook is een vergelijking gemaakt tussen de verwachte netwerken aan de hand van de analyse van beleidsdocumenten en de daadwerkelijke netwerken. Deze zijn gelinkt aan mogelijk kwalitatieve thema's naar voren gekomen uit de interviews en worden gepresenteerd in de resultatensectie.

3.4 Ethische overwegingen

Bij het verzamelen van kwalitatieve data door middel van interviews dient rekening gehouden te worden met ethische aspecten, zoals vertrouwelijkheid en anonimiteit. Anonimiteit betekent dat deelnemers aan het onderzoek niet kunnen worden geïdentificeerd. Het vergaren van informatie over het ego-netwerk van de deelnemers levert in het bijzonder een uitdaging op, omdat het van belang is dat relevante informatie van nodes in het netwerk gebruikt kan worden. Tegelijkertijd moet deze informatie zodanig geanonimiseerd zijn, dat de node niet te herleiden zijn naar de deelnemer (Robins, 2015). Onder vertrouwelijkheid wordt verstaan dat de verzamelde informatie die is uitgewisseld tussen de deelnemer en de interviewer niet openbaar wordt gemaakt. Volledige vertrouwelijkheid in kwalitatief onderzoek is lastig te waarborgen omdat in de resultaten gebruik wordt gemaakt van citaten van de deelnemers (Hennink, 2011).

In zowel de dataverzameling, dataverwerking als het delen van de onderzoeksresultaten is daarom extra aandacht besteed aan anonimiteit, vertrouwelijkheid en het minimaliseren van risico's op schade voor de deelnemer. Allereerst zijn maatregelen genomen voorafgaand en tijdens de dataverzameling. Voorafgaand aan de interviews is de deelnemer middels het informed consent gevraagd om toestemming voor het afnemen van een interview. Dit formulier is terug te vinden in bijlage 4. In het informed consent stond wat deelname betekent voor de persoon, informatie over de

opslag, toegang en verwerking van de data. Daarnaast is de deelnemer mondeling ingeleid in de onderdelen het interview. Zowel in het informed consent als mondeling is toestemming gevraagd om het interview op te nemen en is benadrukt dat de deelnemer te allen tijde zijn deelname in mag trekken. Na het stopzetten van de opname is de deelnemer gevraagd of er stukken van de opname weggelaten dienen te worden. Enkele deelnemers gaven aan dat passages uit het interview vertrouwelijk zijn, waarna deze informatie is weggelaten uit de transcripten.

Nadat de verzameling van de data afgerond was, zijn de opnames geplaatst op een externe harde schijf, waartoe uitsluitend de onderzoeker toegang heeft, en die, indien nodig gedeeld kon worden met de begeleider. Dit is niet nodig geweest.

Tijdens de dataverwerking is persoonlijke informatie of zijn gegevens van de deelnemers in het transcript gepseudonimiseerd en meermaals gecontroleerd. Namen of gegevens van organisaties zijn gepseudonimiseerd indien uit de naam duidelijk te herleiden was in welk gebied de organisatie actief is, waardoor ook de anonimiteit van de medewerker niet gewaarborgd kon worden. Dit betekent dat soms de namen van organisaties gewijzigd zijn naar een kenmerk of sector van de organisatie, zoals welzijnsorganisaties. Omdat in deze studie de netwerkdata geen kwantitatieve analyses worden gedaan, bijvoorbeeld het analyseren van geïsoleerde nodes, was het niet nodig om alle netwerkpartners volledig te anonimiseren. Voor het delen van deze uitkomsten is gekozen om transcripten en bijlages met vertrouwelijke informatie niet toegankelijk te maken voor de deelnemers, om zo vertrouwelijke of gevoelige informatie niet te delen met netwerkpartners. Na afronding van de scriptie worden de gegevens vernietigd.

3.5 Positionering van de onderzoeker

Naast de kwaliteitseisen en ethische aspecten is het belangrijk om te reflecteren op de positionering van de onderzoeker. Onder positionering van de onderzoeker wordt verstaan op welke manier de onderzoeker naar zichzelf kijkt en hoe dit van invloed kan zijn op de dataverzameling. Zo kunnen uiterlijke kenmerken, gender of houding van de onderzoeker van invloed zijn op de perceptie van de

deelnemer en uiteindelijk op de mate waarin de deelnemer bereid is zijn verhaal te delen (Hennink, 2011).

Dit onderzoek is mogelijk op een aantal manieren beïnvloed door mijn werk- en stage-ervaring. Een groot deel van de onderzoeksperiode ben ik werkzaam geweest bij een gemeente als medewerker van het klantcontactcentrum en heb ik daarnaast een stage afgerond bij een gemeente. Tijdens deze stage heb ik mij reeds verdiept in het onderwerp sport voor kinderen in armoede, waarbij ik een adviesrapport heb geschreven voor de desbetreffende gemeente over de mogelijkheid om sport voor kinderen in de gemeente gratis te maken. Dit advies bevatte argumenten over hoe gezinnen in armoede het beste geholpen kunnen worden richting sport.

Allereerst betekent deze ervaring dat ik als onderzoeker beschik over voorkennis over gemeentelijk beleid, interventies en organisaties betrokken bij gezinnen in armoede. Dit kan tot gevolg hebben dat in de interviews soms niet is doorggevraagd naar informatie die voor mij al bekend is, maar onbekend is voor anderen. Andersom kan dit betekenen dat deelnemers niet alles hebben gedeeld, in de veronderstelling dat ik al kennis heb van bepaalde zaken.

Daarnaast kunnen mijn standpunten over het helpen van gezinnen in armoede richting sport onbewust verbaal of non-verbaal deelnemers hebben beïnvloed in hun beantwoording van vragen over werkzaamheden gericht op gezinnen in armoede. Wanneer dit voorafgaand aan de interviews ter sprake kwam, ben ik bewust niet ingegaan op het inhoudelijke advies. Ook tijdens de interviews heb ik geprobeerd een zo objectief mogelijke houding aan te nemen.

Tot slot is het mogelijk dat deelnemers, vanwege mijn functie(s) bij de gemeente bepaalde informatie niet gedeeld hebben uit angst voor het schaden van de samenwerking met de gemeente of consequenties. Dit omdat veel deelnemende organisaties van de gemeente afhankelijk zijn voor financiering.

4. Resultaten

Om de strategieën van buurtsportcoaches en andere professionals te begrijpen en in kaart te brengen op welke manier het interorganisatorische netwerk van invloed kan zijn op deze strategieën zijn drie onderzoeksfases uitgevoerd. Aan de hand van een analyse van beleidsdocumenten en tien expert interviews is informatie over de interorganisatorische samenwerkingen en ervaringen met de doelgroep verzameld. Hoewel de verhalen, ervaringen en strategieën per deelnemer uiteenlopen, is het mogelijk om een aantal overkoepelende thema's uit te lichten en vergelijking te maken tussen beleid en praktijk. Allereerst geef ik een overzicht van de kenmerken van de ego-netwerken van de BSC's en factoren die samenwerken faciliteren of belemmeren. Hier kijken we naar de met wie en waarom de BSC's samenwerken, de verschillende kenmerken en ervaringen van de samenwerking. Aansluitend presenteer ik de thema's over de werkwijze en ervaringen met de doelgroep, om inzicht te krijgen in de strategieën van professionals gericht op deze doelgroep.

4.1 Interorganisatorisch netwerk Buurtsportcoach

Om in kaart te brengen met wie BSC's samenwerken, te begrijpen waarom de BSC's samenwerken met deze organisaties en hoe deze samenwerking bijdraagt aan de werkzaamheden van BSC's zijn de drie deelnemende BSC's gevraagd om hun persoonlijke netwerk te tekenen. Hierin hebben zij organisaties genoteerd waarmee zij op enige manier een verbinding hebben. Daarnaast is gevraagd of de deelnemers in hun getekende netwerken willen toevoegen welke organisaties ook een verbinding hebben. We vergelijken de perspectieven van de BSC's met de resultaten uit de analyse van beleidsdocumenten (bijlage 2) en lichten opvallende bevindingen uit.

Netwerk buurtsportcoach niet gebonden aan beleid

De verwachting was dat de wijze waarom de BSC in beleidstukken van gemeenten is ingebed invloed heeft op het netwerk wat zij in de praktijk opbouwen. Voorafgaand aan de kwalitatieve dataverzameling is uitvraag gedaan naar het sportbeleid bij Groningse gemeenten met als doel het in kaart brengen van de verschillende wijzen waarop de BSC is ingebed in lokaal beleid. Niet in alle

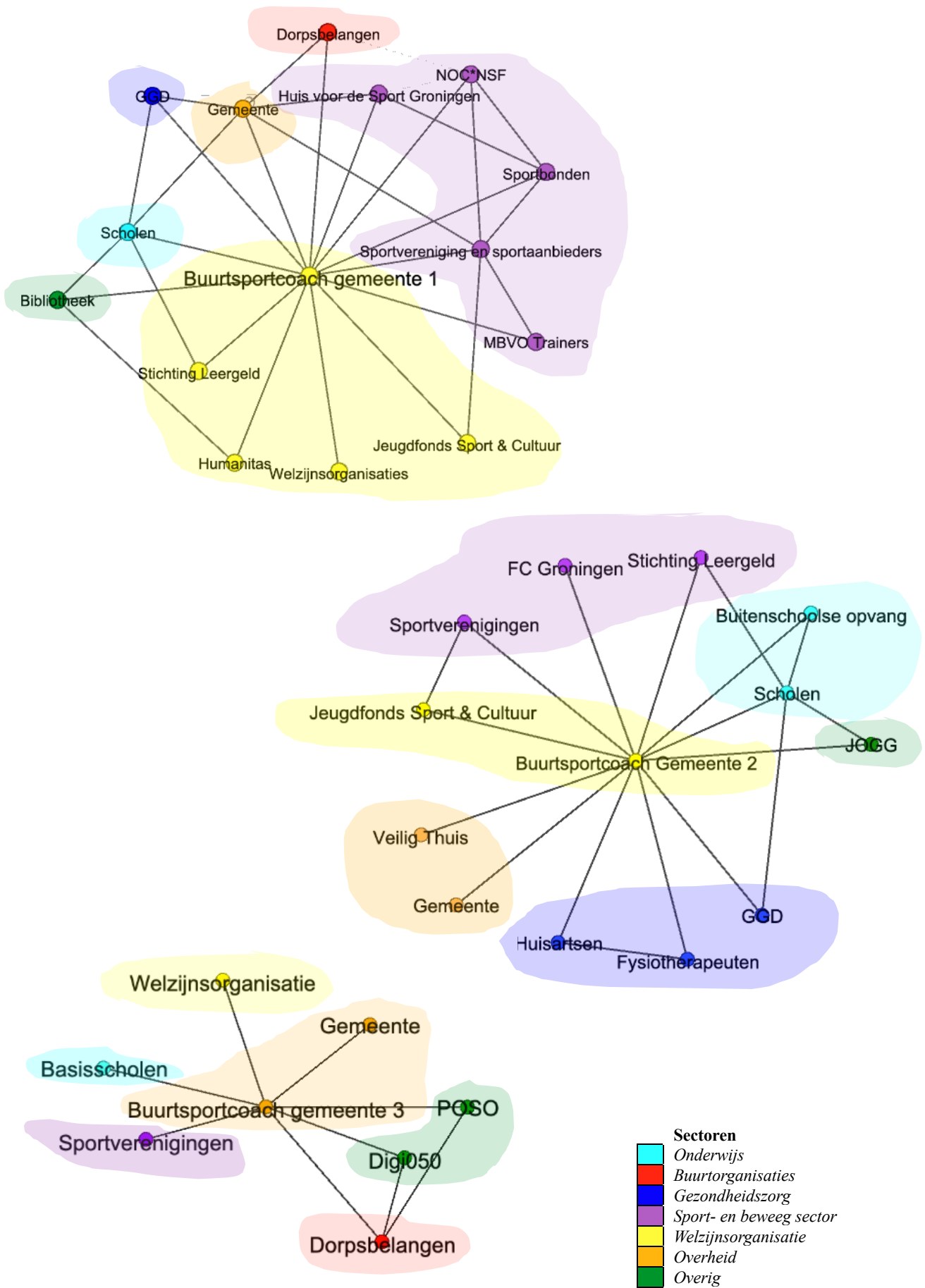
beleidsdocumenten was duidelijk omschreven op welke manier de BSC is ingebed. Gekeken naar de typeringen (A, B, C) kon geen gemeente gevonden worden waar de BSC duidelijk alleen is ingebed in de sport- en beweegsector (A). Zo is in één van de beleidsstukken wel benoemd dat de verschillende medewerkers van de welzijnsorganisatie, waaronder de BSC, verbindingen maken met verschillende sectoren. Het is echter niet specifiek benoemd voor de BSC, waardoor we niet uit kunnen sluiten of de BSC een type A of B is. In de twee documenten waar wel duidelijk een typering onderscheiden kon worden gaat het in beide gevallen om een type B BSC, die verbindingen maakt met meerdere sectoren. De typering viel toe te wijzen door bijvoorbeeld de volgende passage in het document:

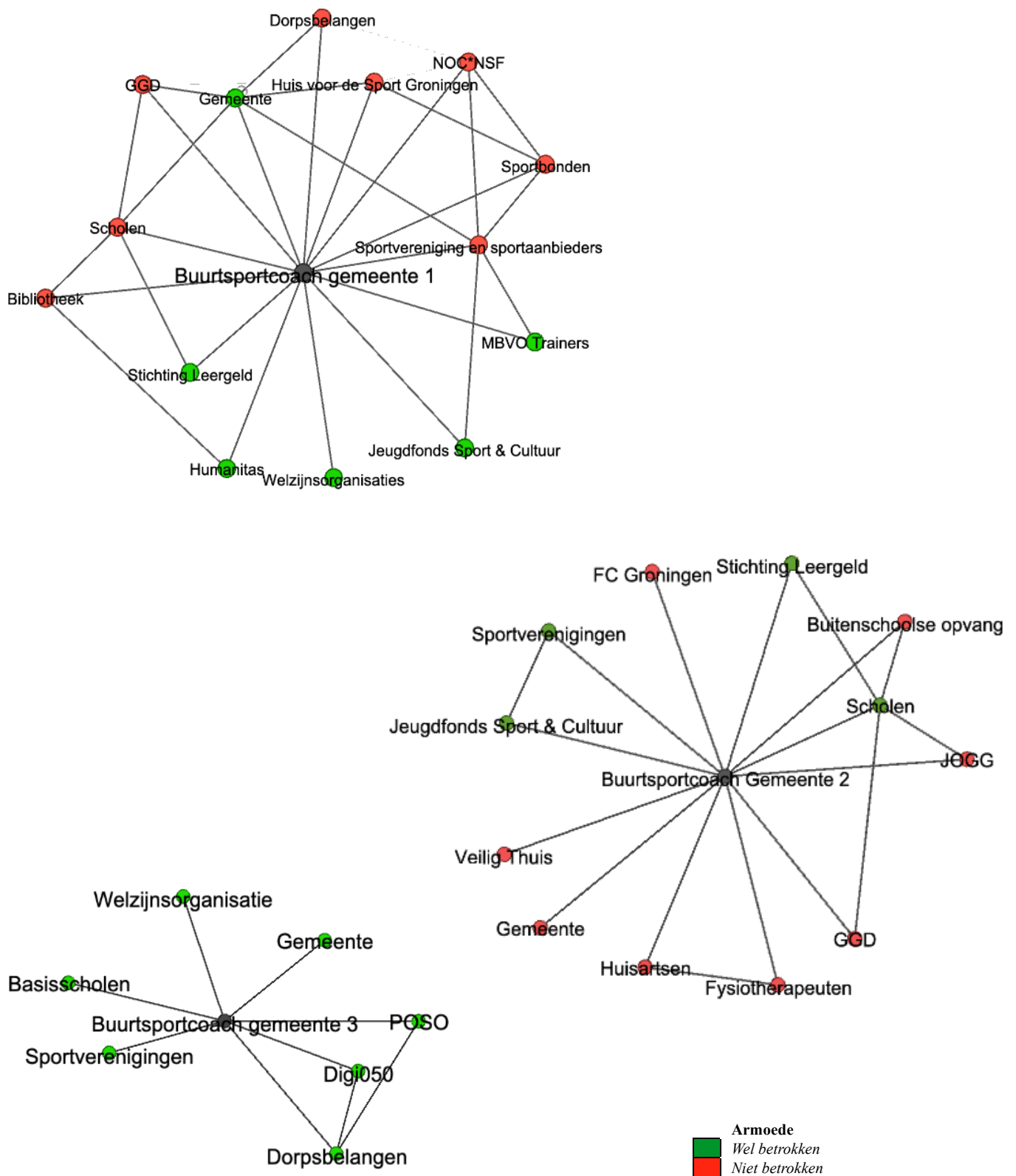
“De buurtsportcoach zal het aanbod daadwerkelijk vorm gaan geven en uitvoeren in onze gemeente. Daarbij wordt een verbinding gemaakt tussen sport- en beweegaanbieders, dorpsbelangen en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg, kinderopvang en onderwijs.”

Dat de wijze van inbedding in de beleidsdocumenten niet in alle gevallen specifiek is omschreven kan betekenen dat de BSC in zijn werkzaamheden veel vrijheid heeft om zijn netwerk te vormen, omdat hij niet gebonden is aan sectoren. Dit beeld is terug te zien in de netwerken van de deelnemende BSC's. In figuur 1 zijn de getekende ego-netwerken van de drie BSC's gevisualiseerd, waarin de organisaties (nodes) gecategoriseerd zijn op sector. We zien dat per netwerk de netwerkpartners en sectoren uiteenlopen. Zo zijn er nodes in het onderwijs, (eerstelijns)gezondheidszorg, de welzijnssector en de sportsector. Alle BSC's hebben verbindingen met meerdere sectoren dan alleen de sport en eerstelijnsgezondheidszorg. Alle BSC's kunnen dus getypeerd worden als een type B-BSC. Dit wijkt voor één van de BSC's dus af van de aanvankelijke typering in de analyse van de beleidsdocumenten.

Naast de verschillen in de aanwezigheid van sectoren, zien we in de netwerken verschillen in het aantal nodes dat betrokken is bij gezinnen in armoede. In figuur 3 zijn de drie netwerken nogmaals gevisualiseerd. De kleur van de node geeft aan of de organisatie volgens de deelnemer wel (groen) of niet (rood) in zijn werkzaamheden in aanraking komt met gezinnen in armoede. In tegenstelling tot het netwerk van BSC 3, bevatten de netwerken van BSC 1 en 2 een minderheid aan nodes die betrokken zijn bij gezinnen in armoede. Dit is een opvallend verschil, maar kan verklaard

worden door de functiekenmerken van de BSC. Mogelijk komt dit doordat de BSC's zich in hun werk richten op specifieke of meerdere doelgroepen, afhankelijk van hun functieomschrijving. Zo heeft BSC 3 veel contacten met organisaties die zich inzetten voor ouderen, omdat dit de doelgroep is waarop hij zich richt. Relatief gezien komt deze BSC weinig in contact met de doelgroep in armoede. BSC 1 is niet gericht op een specifieke doelgroep, maar op een gebied. Hij verdeelt zijn aandacht op doelgroepen in één gebied en heeft hierdoor verbindingen met veel verschillende sectoren. BSC 2 gaf aan veel te focussen op de doelgroep kinderen met gezondheidsachterstanden, waar kinderen die in armoede leven een onderdeel van uit kunnen uitmaken. Deze BSC komt dus wel in aanraking met organisaties die gericht zijn op gezinnen in armoede, maar meer nog met organisaties in het onderwijs en de eerstelijnsgezondheidszorg. Een kanttekening hierbij is dat deelnemers de vraag mogelijk verschillend hebben geïnterpreteerd. Zo kunnen deelnemers geïnterpreteerd hebben dat in aanraking komen met gezinnen in armoede ook onbewust kan zijn, terwijl andere deelnemers interpreteerden dat de werkzaamheden voornamelijk op deze doelgroep gericht zijn. De interviewer heeft dit namelijk niet gedefinieerd tijdens de interviews.

Figuur 3 Netwerken BSC 1, 2, en 3. Nodes onderscheiden op betrokkenheid bij gezinnen in armoede

Huis voor de Sport en Jeugdfonds sport en cultuur belangrijke node?

In de analyse van beleidsdocumenten kwamen twee centrale, provinciale spelers naar voren op het gebied van sport en het begeleiden van kinderen in armoede: Huis voor de Sport en het Jeugdfonds sport en cultuur. Huis voor de Sport is een maatschappelijke organisatie die zich richt op sportbeleid, sportstimulering en gezondheid. In zes van de tien gemeenten is Huis voor de Sport een belangrijke partner in de vorming en uitvoering van beleid. In tabel 3 (methodensectie) is dit terug te zien. Het netwerk van Huis voor de Sport kan gezien worden als een sternetwerk. Hierin staan zij provinciaal gecentreerd met daaromheen verbindingen met verschillende organisaties, geclusterd in diverse Groningse gemeenten. Doorgaans heeft Huis voor de Sport voornamelijk verbindingen met organisaties in het onderwijs, gemeenten, verenigingen of bedrijven. Huis voor de Sport werkt vraaggericht en kan op verschillende manieren een verbinding hebben met een organisatie. Zo zijn er *ties* op strategisch niveau. Hier ondersteunt Huis voor de Sport met kennis en ervaring bij beleidsvraagstukken. Daarnaast kunnen zij coördinerend ondersteunen. In dat geval bestaan de *ties* uit informatie die over en weer gaat tussen verschillende partijen. Tot slot heeft Huis voor de Sport verbindingen op uitvoerend niveau. Het gaat hier om *ties* die hulpbronnen bevatten zoals de menselijke inzet van de BSC of sportleerkrachten (Huis voor de Sport Groningen, 2022). Dit is het geval voor BSC 3, die namens Huis voor de Sport wordt ingezet door de gemeente. De andere BSC's zijn in dienst van de welzijnsorganisatie, waarvan één wel een verbinding heeft met Huis voor de Sport op coördinerend en strategisch niveau.

De tweede organisatie die naar voren is gekomen in de analyse is het Jeugdfonds Sport en Cultuur, waarvan een vertegenwoordiger tevens heeft deelgenomen aan een interview. Deze organisatie is een belangrijke spil in alle Groningse gemeenten op het gebied van sport en armoede. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur is een landelijke organisatie met afdelingen in iedere provincie. Zij vergoeden op aanvraag voor kinderen die leven in armoede contributie voor sportverenigingen en cultuuraanbieders. Daarnaast kunnen kinderen vouchers krijgen voor het aanschaffen van benodigd materiaal of kleding. Voor het uitvoeren van deze activiteiten hebben zij verschillende verbindingen met verschillende soorten organisaties, namelijk: overheden, aanbieders van sport en cultuur, intermediairs, donateurs en samenwerkingspartners. Net als bij Huis voor de Sport, ziet het

organisatienetwerk voor het Jeugdfonds Sport en Cultuur er stervormig uit, waarbij het Jeugdfonds gecentreerd is. De belangrijkste verbindingen die zij hebben bestaan uit hulpbronnen, zoals financiële middelen, materiële middelen en immateriële middelen. Onmisbaar voor het Jeugdfonds zijn de informatieve verbindingen die zij hebben met intermediairs. Zij dienen namens het gezin de aanvraag in. De meeste intermediairs zijn lokaal actief. Deze poule bestaat veelal uit professionals op het gebied van sport, zorg, onderwijs en armoede. Ook de BSC is in veel gemeenten actief als intermediair.

In de netwerken gerapporteerd door de BSC's, maar ook in de gerapporteerde netwerken van de overige deelnemers zien we eveneens terug dat het Jeugdfonds een unieke en prominente rol heeft voor professionals die kinderen in armoede willen helpen richting sport. Voor zowel BSC 1 als 2 is het jeugdfonds een waardevolle partner, omdat zij vaak aanvragen vanuit de doelgroep als intermediair doorzetten. BSC 2 omschrijft dat de organisatie waarvoor zij werkt dagelijks aanvragen binnenkrijgt voor het Jeugdfonds. Met het jeugdfonds hebben zij intensiever contact dan met andere organisaties die gericht zijn op gezinnen in armoede, omdat het Jeugdfonds specifiek gericht is op sport. Andersom legt het Jeugdfonds uit waarom het belangrijk is dat de BSC-onderdeel is van de poule intermediairs en dus een belangrijke rol heeft in het ondersteunen van gezinnen in armoede richting sport:

”De buurtsportcoach ziet natuurlijk niet direct de gezinnen, maar bijvoorbeeld wel de kinderen die altijd bij activiteiten zijn en helemaal gek op sport zijn. Het financiële plaatje is wat lastiger voor de buurtsportcoach, maar zij zien bijvoorbeeld wel de interesse van kinderen.”

- Jeugdfonds Sport en Cultuur

BSC 3 is in tegenstelling tot de andere deelnemers opvallend genoeg geen intermediair bij het Jeugdfonds en het Jeugdfonds wordt ook niet genoemd in het persoonlijke netwerk. Een verklaring hiervoor is dat de buurtsportcoach zich specifiek op ouderen richt en minder in aanraking komt met de doelgroep gezinnen in armoede.

Buurtsportcoach ontbreekt in interorganisatorisch netwerk gericht op armoede

Interorganisatorische netwerken kunnen bijdragen aan het terugdringen van kansenongelijkheid voor gezinnen in armoede. Om kinderen uit gezinnen in armoede te begeleiden in verschillende facetten, waaronder sport, is de buurtsportcoach een interessante partner voor een interorganisatorisch netwerk gericht op armoedebestrijding. In beleidsdocumenten is onderzocht of er interorganisatorische netwerken gericht zijn op armoedebestrijding en of buurtsportcoaches onderdeel uitmaken van interorganisatorische netwerken. De buurtsportcoaches en andere deelnemers zijn ondervraagd over interorganisatorische netwerken.

Ondanks dat in alle beleidsdocumenten doelen staan opgenomen over sport mogelijk maken voor mensen die in armoede leven, kon slechts voor één gemeente met zekerheid gesteld worden dat een interorganisatorisch netwerk zich hier daadwerkelijk op richt. Voor een andere gemeente was het onduidelijk of de BSC naast verbindingen met organisaties uit verschillende sectoren ook onderdeel is van een samenwerkingsverband. In het beleidsdocument worden namelijk speerpunten voor activiteiten genoemd waar een aantal samenwerkingspartners bij betrokken zijn. Hier is de BSC in een paar gevallen één van de genoemde samenwerkingspartners. Het is echter onduidelijk in hoeverre het hier gaat om samenwerkingsverband, omdat er geen verdere toelichting wordt gegeven over de invulling van de samenwerking.

Anders dan in de geanalyseerde beleidsstukken is in de praktijk in twee van de drie gemeenten een formeel interorganisatorisch netwerk actief dat zich richt op de doelgroep gezinnen in armoede. Deze netwerken dragen de naam 'armoedepact', en zijn gericht op armoedebestrijding en het terugdringen van kansenongelijkheid op meerdere sociale facetten, waaronder sport. Het netwerk heeft tot doel om drempels te verlagen voor de doelgroep. Daarnaast wil het netwerk dubbele werkzaamheden voor organisaties voorkomen. De functie van het netwerk is het uitwisselen van informatie en coördineren van gezamenlijke activiteiten. Een uitkomst van één van deze netwerken is de gezamenlijke intake, waarbij een organisatie met één intake een gezin voor verschillende organisaties in het netwerk kan screenen. Hierdoor hoeft de doelgroep slechts één keer over de drempel om hulp te vragen.

Geen van de deelnemende buurtsportcoaches is bekend met of direct onderdeel van deze armoedepacten. Sterker nog: BSC 2 maakt geen onderdeel uit van enig georganiseerd interorganisatorisch netwerk, in tegenstelling tot het resultaat uit de analyse van beleidsdocumenten. Een opvallende afwijking van het beleid. Ondanks dat BSC's geen onderdeel uitmaken van de netwerken, zijn de organisaties waarvoor zij werken wel vertegenwoordigd in de netwerken. Redenen waarom de BSC's niet betrokken zijn bij deze netwerken is omdat zij niet alleen gericht zijn op de doelgroep gezinnen in armoede, maar ook op andere kwetsbare doelgroepen. Bovendien is BSC 2 slechts gericht op sport en bewegen en niet op armoedebestrijding in het algemeen. Collega's van de BSC's vertegenwoordigen de welzijnsorganisatie of de gemeente in het armoedepact. Organisaties die verder betrokken zijn, zijn de gemeente, Stichting Leergeld, de Voedselbank, de Kledingbank, Humanitas, en het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Dat de BSC's niet betrokken zijn bij het armoedepact, betekent niet dat de BSC's geen wens hebben om hier bij aan te sluiten. De BSC's die geen onderdeel uitmaken spreken de behoefte aan een interorganisatorische samenwerking uit omdat dit volgens hen netwerkeffectiviteit kan opleveren.

Eén van de BSC's die in de beleidsdocumenten geen onderdeel uitmaakt van een interorganisatorisch netwerk, is in de praktijk wel betrokken bij een interorganisatorisch netwerk. Dit netwerk is gericht op algemeen welzijn in het gebied waar de BSC actief is. De BSC ervaart positieve netwerkeffecten op individueel niveau door de deelname in het interorganisatorisch netwerk, omdat de hij of zij gemakkelijker contact heeft met netwerkpartners binnen het interorganisatorisch netwerk. Aan de andere kant voelt deze BSC dat hij of zij geen belangrijke rol heeft binnen het netwerk, omdat het netwerk slechts gericht is op een specifiek onderwerp:

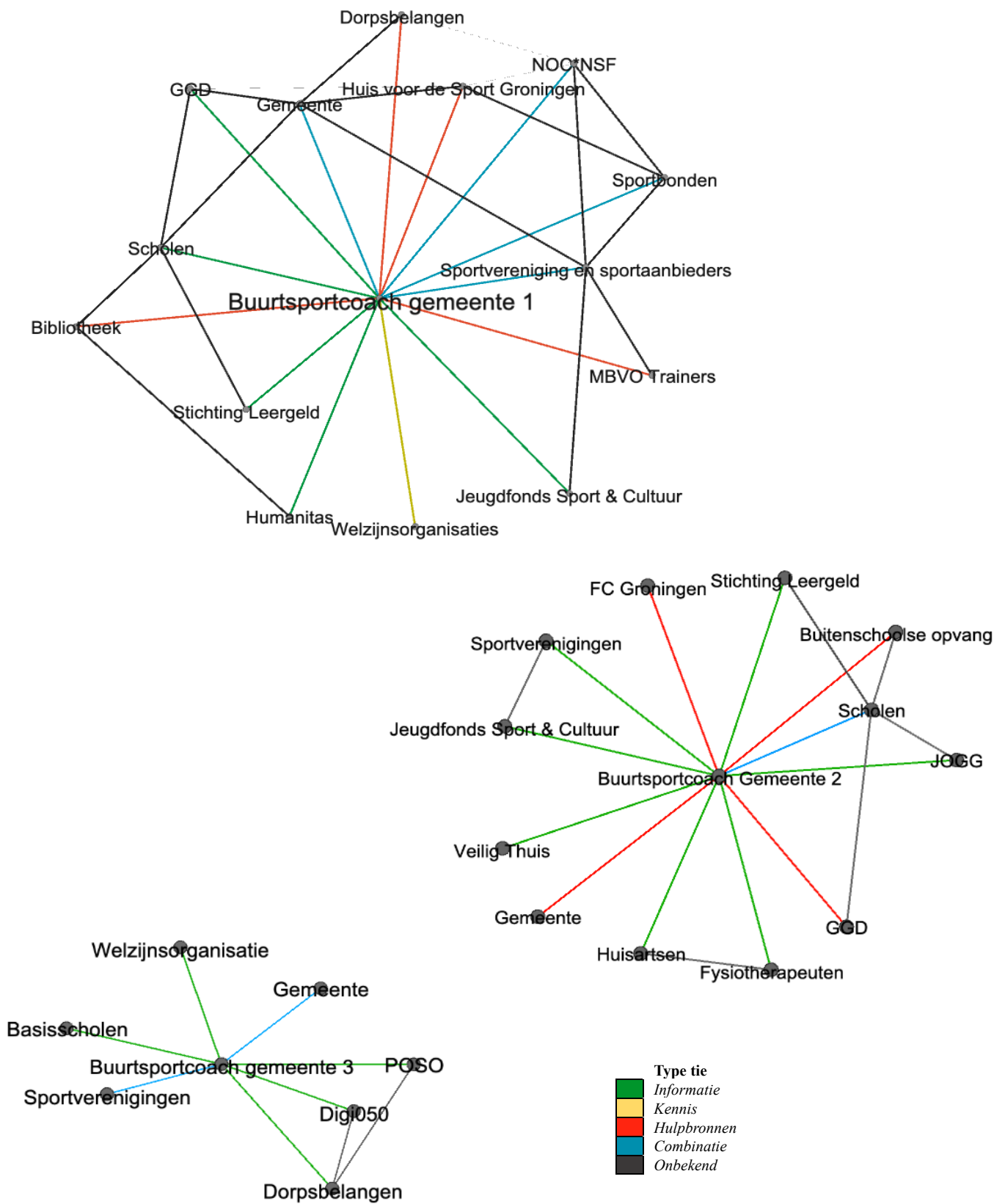
“Nou ja, voor mij is het vaak wat minder interessant omdat ik natuurlijk als buurtsportcoach best wel een specifiek onderwerp heb binnen het welzijnswerk... Maar ik vind het wel goed dat de momenten er zijn... Dan blijf je wel een beetje meer verbonden met elkaar dan wanneer je alleen maar elkaars telefoonnummer of e mailadres hebt.

Ties in netwerken buurtsportcoaches gericht op doorstroom van informatie en hulpbronnen

Buurtsportcoaches hebben een duidelijke functieomschrijving in de beleidsdocumenten: hun rol is het verbinden van organisaties en ondersteunen bij activiteiten. Buurtsportcoaches zijn ondervraagd over de *ties* die zij hebben in hun netwerk. Visualisaties van de netwerken van de drie BSC's, in figuur 4, geven de kleuren aan waar de verbinding tussen de actor en de tie uit bestaat. De *ties* zijn niet gericht, omdat dit niet expliciet is gevraagd aan de deelnemers.

De persoonlijke netwerken van de BSC's omvatten hoofdzakelijk *ties* waar informatie wordt uitgewisseld. De voornaamste soort informatie is contactinformatie. Hier zien we de duidelijke koppeling met de rol van verwijzer en verbinder, die de BSC in zijn functie heeft. Zo verwijst hij mensen uit de doelgroep naar organisaties of verbindt de BSC organisaties met elkaar. Hiertoe worden bijvoorbeeld ook de verwijzingen die de BSC als intermediair voor het jeugdfonds doet toe gerekend. De aanleiding voor het leggen van nieuwe *ties* komt vaak voort uit de vraag van bestaande *ties*. Zij zijn op zoek naar een specifieke verbinding, die de BSC dan voor hen maakt.

De *ties* die gemarkeerd zijn als hulpbronnen omvatten financiële, menselijke of materiële ondersteuning. In een samenwerking met een andere organisatie levert de buurtsportcoach ondersteuning, in vorm van zijn eigen inzet of materiaal. De aanleiding voor deze *ties* is vaak de hulpvraag vanuit de node, waar de BSC in zijn expertise kan ondersteunen. Wat verder opvalt is dat veel *ties* in de netwerken van de BSC's *ties* bevatten die bestaan uit een combinatie van verschillende *ties*. Dit zijn grotendeels combinaties van informatie en hulpbronnen. In deze verbindingen gaat informatie over en weer, maar wordt ook ondersteuning geboden. In enkele gevallen omvatten deze gecombineerde *ties* ook kennis of strategische *ties*. Slechts één tie bestaat uitsluitend uit de uitwisseling van kennis. Dit is de enige tie waar de buurtsportcoach in zijn werkzaamheden van zou kunnen profiteren. Dit is opvallend, omdat de verwachting is dat juist voor complexe problemen, zoals kinderen in armoede laten sporten, specifieke kennis nodig is.

Figuur 14 Netwerken BSC 1, 2 en 3 met verschillende soorten ties

Tweedegraads nodes als eerstegraads nodes

Een bevinding is dat zowel de BSC's als andere deelnemers tijdens het uittekenen van hun netwerk nodes noteren waarmee zij in hun functie geen rechtstreeks contact hebben. Deze zijn in de gevisualiseerde netwerken opgenomen als eerstegraads nodes. Dit kan duiden op dat zij de opdracht niet goed begrepen hebben, maar kan ook betekenen dat zij ondanks het ontbreken van contact, deze organisatie toch als onderdeel van hun netwerk zien. In dat geval hebben ze via een eerstegraads node dus nog wel toegang tot het sociaal kapitaal. Bij doorvragen lichten zij vaak toe dat het gaat om een verbinding tussen beide organisaties, waarbij het contact plaatsvindt met een andere collega. Dit beeld wordt bevestigd door de geïnterviewde netwerkpartners van de BSC. Sommige deelnemers afkomstig uit het netwerk van de BSC waren verbaasd dat zij genoemd waren in het netwerk van de buurtsportcoach. Ze omschrijven het contact als incidenteel of geven aan intensiever contact te hebben met andere werknemers van de welzijnsorganisatie, waar de BSC in dienst is.

Factoren bevorderen en belemmeren samenwerking tussen nodes

De mate waarin de netwerken van de BSC's en interorganisatorische netwerken effectiviteit bereiken kan beïnvloed worden door contextfactoren. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om institutionele, interpersoonlijke of organisatorische invloeden, zoals benoemt in het HALL-framework (Koelen, Vaandrager en Wagemakers, 2012). We lichten één bevorderende en drie belemmerende factoren toe.

De factor die positief bijdraagt aan de samenwerking zijn 'korte lijntjes'. De deelnemers die gevraagd worden naar positieve ervaringen noemen vaak dat ze 'korte lijntjes' hebben met de netwerkpartner. Dit betekent dat ze op een laagdrempelige manier contact hebben met andere personen en gemakkelijk informatie wordt uitgewisseld. Zo zijn de mensen direct te bereiken en wordt snel gereageerd op vragen. Korte lijntjes kunnen gezien worden als interpersoonlijke en institutionele factoren. Zo kan de organisatie regels, gewoonten of een cultuur hebben waarin staat dat laagdrempelig contact belangrijk is. Anderzijds kunnen mensen de persoonlijke eigenschap of overtuiging hebben dat ze gemakkelijk benaderbaar willen zijn. Meermaals prettig en laagdrempelig contact draagt bij aan de vertrouwensband tussen samenwerkende organisaties. Buurtsportcoach 1 omschrijft hoe korte lijntjes positief bijdragen aan de samenwerking:

”We kunnen elkaar heel makkelijk benaderen en vragen stellen en ook gewoon echt even sparren en overleggen van hè wat is mogelijk. Als er een bepaalde vraag ligt kun je snel afstemmen van wie doet wat.”

Daarnaast ervaren de deelnemers factoren die de samenwerking belemmeren. Ten eerste maakt het verloop van personeel binnen organisaties interorganisatorische samenwerking continueren moeilijker. Het gaat hier om een institutionele contextfactor die ook samenhangt met de interpersoonlijke context. Doordat er binnen organisaties constant personeel verloop is, betekent dat ook voor netwerkpartners af en toe veranderingen plaatsvinden. Zo wordt er niet automatisch contact gelegd door de vervangers van vertegenwoordigers van organisaties. Deelnemers geven aan dat nieuwe contactpersonen soms een andere kijk hebben op de samenwerking. Waar een samenwerking eerder door overeenkomsten soepel verliep, is deze nu stroever. Bovendien kost het extra werk om opnieuw een relatie op te bouwen. Ook kan het verloop in de organisatie van invloed zijn op de organisatie van interorganisatorische netwerken. Dit is het geval wanneer de bestuurder wegvalt. Hierdoor staat de ontwikkeling van het interorganisatorische netwerk stil. Eén van de deelnemers omschrijft hoe de ervaring van de samenwerking met organisaties in het algemeen negatief wordt beïnvloed door het verloop binnen organisaties.

“Dan hebben ze een goede stagiaire, die gaat na een half jaar weg en dan krijg je weer een aanvraag, zoals we hebben afgesproken dat we dat maar beter niet zouden kunnen doen. Dan moet je eventjes weer erop wijzen: “Weet je dan wel dat we afgesproken hadden? Dat document heb je gekregen.”

Een tweede belemmerende contextfactor is het vrijwillige karakter van bepaalde organisaties in het netwerk. Het gaat dan om een institutionele contextfactor. Mensen die werken op vrijwillige basis hebben vaak andere overtuigingen en bovendien een andere perceptie op geïnvesteerde tijd dan betaalde krachten. Deelnemers omschrijven dat de mogelijkheden van organisaties in hun netwerk soms beperkter zijn omdat het een organisatie is die draait op de inzet van vrijwilligers. Deze kunnen

soms beperkter tijd investeren in interorganisatorische samenwerkingen dan betaalde netwerkpartners. Bovendien kampen veel vrijwilligerorganisaties met een gebrek aan vrijwilligers. Dit hoeft overigens niet te betekenen dat de bijdrage van vrijwillige organisaties minder waardevol is rapporteren deelnemers die op vrijwillige basis hun functie vervullen.

De derde vaak genoemde factor die samenwerking kan bemoeilijken is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het betreft hier een externe contextfactor die niet past binnen het Hall-framework (Koelen, Vaandrager en Wagemakers, 2012). Het gaat namelijk om wetgeving waar organisaties geen invloed op hebben. De AVG is regelgeving die organisaties die werken met persoonsgegevens extra verantwoordelijkheid oplegt om de gegevens van mensen beter te beschermen en niet zomaar verder te verspreiden (Autoriteit Persoonsgegevens, z.d.). Dit betekent bijvoorbeeld dat persoonlijke gegevens, zoals contactgegevens niet zomaar doorgestuurd mogen worden. Veel van de *ties* bestaan uit de uitwisseling van (contact)gegevens. Ook kan de gemeente geen gegevens delen over of zij een inwoner financieel ondersteunen aan stichtingen die op basis van inkomen vergoedingen verstrekken. Enerzijds beschermt het dus de gezinnen in armoede, anderzijds geeft het de professionals extra werk, omdat zij dezelfde uitvraag moeten doen. Bovendien worden gezinnen in armoede hier ook extra door belast, omdat zij meermaals door processen heen moeten die over hun financiële situatie gaat. Dit kan juist lastig zijn, omdat gezinnen in armoede veel schaamte ervaren. Ook tijdens bijeenkomsten in interorganisatorisch netwerken worden door sommige deelnemers casussen besproken waar gegevens van kwetsbare mensen onderdeel van zijn. Vanwege de AVG is het dus niet altijd mogelijk om gegevens te delen. In sommige gevallen is toestemming nodig van de gezinnen waar het om gaat. Inmiddels is de wetgeving versoepeld, wat betekent dat deze contextfactor minder dan eerst de samenwerking tussen organisaties verstoort. Jeugdwerker in gemeente 2 omschrijft de ervaring met de AVG:

“Er werd niet heel veel in samengewerkt ook omdat je met die AVG-wet zat. Dus dat je eigenlijk niks mocht delen. Dus als wij ons dan zorgen maakten om een jongere, dan gaf het sociaal team wel aan oké fijn dat jullie dat aangeven. Maar we kunnen nu niet aan jullie doorgeven of er hulpverlening op het gezin zit ja of nee. Terwijl soms had een jongere alles al verteld.”

4.2 Strategieën gericht op gezinnen in armoede

Kinderen die in armoede leven zijn een complexe doelgroep voor organisaties, waaronder de buurtsportcoach. Dit vereist een aanpak waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende drempels die de gezinnen ervaren en ervaring met het gedrag wat deze ouders laten zien. Om de strategieën van de BSC's richting gezinnen in armoede in beeld te brengen zijn buurtsportcoaches ondervraagd over ervaringen, werkwijze en de redentatie achter deze werkwijze. Ook aan de andere deelnemers zijn deze vragen voorgelegd. De ervaringen, werkwijze en redentatie achter de werkwijze lopen in de praktijk uiteen. De verschillen in aanpak van de deelnemers kan veroorzaakt worden door verschillende factoren, zoals functieomschrijving of achtergrondkenmerken. In bijlage 7 is een overzicht met achtergrondkenmerken van de verschillende deelnemers opgenomen, bestaande uit werkgever, functie en hoe vaak zij in hun werkzaamheden in aanraking komen met gezinnen die in armoede leven. Daarnaast is duidelijk dat gezinnen in armoede meer drempels ervaren, die nog niet naar voren kwamen in de literatuur. Deelnemers benadrukken dat nog niet voor alle drempels een oplossing is gevonden, maar delen desondanks een aantal interessante elementen in hun aanpak.

Handelen vanuit gelijkwaardigheid

Veel deelnemers geven aan zich niet anders dan anders op te stellen richting kinderen of ouders van kinderen die in armoede leven, om zo een vertrouwensband op te bouwen. Zij behandelen de gezinnen vanuit een principe van gelijkwaardigheid. Voor sommige organisaties is deze benadering één van de kernwaarden en worden professionals hierin getraind. Anderzijds kan het zijn vanuit persoonlijke

overtuigingen, waarbij sommige deelnemers zich duidelijk kunnen verplaatsen in de drempels die de doelgroep ervaart.

Ook de BSC's stellen zich richting gezinnen in armoede hetzelfde op als richting andere doelgroepen. De redenatie van buurtsportcoaches hierachter is dat hij in eerste instantie wil zoeken naar een (sport)activiteit die past bij die persoon, en dat het (financieel) organiseren van deelname een volgende taak is. Bovendien omschrijft een andere BSC dat hij ook minder bevooroordeeld werkt dan andere overheidsorganisaties, omdat hij of zij niet altijd op de hoogte is van de financiële situatie van mensen waarmee hij werkt. De BSC komt als professional namelijk zelden 'achter de voordeur'. Dit betekent dat zij niet bij families thuis komen om hen te begeleiden. De BSC komt veelal bij georganiseerde activiteiten in aanraking met deze gezinnen. Dit betekent dat de doelgroep niet altijd zichtbaar is en zich niet vertrouwd voelt om open te zijn over hun financiële problemen door schaamte. Buurtsportcoaches proberen dan op een indirecte manier de mogelijkheden voor ondersteuning bekend te maken bij de doelgroep, in de hoop dat de ouder op een niet-publiek moment toch kan informeren naar de mogelijkheden. Dit doen ze bijvoorbeeld door een flyer bij uitdeeltasjes in te stoppen. Ook wanneer kinderen worden verwezen is de afstand groter, omdat de BSC slechts een schakel is op het gebied van sport in de keten van begeleiding voor deze gezinnen. Na zijn begeleiding is het contact vaak niet blijvend. Het is dan lastig om een vertrouwensband op te bouwen met de doelgroep, waarbij je langdurig kinderen kunt helpen. Een aanvraag voor het jeugdfonds moet bijvoorbeeld jaarlijks opnieuw ingediend worden.

Vertrouwen terugwinnen

Een andere drempel waar de deelnemers vaak tegenaan lopen bij gezinnen, is dat gezinnen in armoede vaak geen vertrouwen meer hebben de autoriteit van een organisatie. Door dit wantrouwen is het soms lastig om in contact te komen en te blijven met deze gezinnen. Volgens deelnemers is bij gezinnen in armoede vaak sprake van multi-problematiek, wat veel stress veroorzaakt. Multiproblematiek is een opstapeling van verschillende problemen die lastig afzonderlijk op te lossen zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat armoedeproblematiek vaak ook voor gezondheidsachterstanden of

gezondheidsklachten zorgt. In veel gevallen hebben deze gezinnen al van eerdere instanties hulp gehad en heeft dit niet altijd positief uitgepakt. Een door deelnemers vaak genoemd voorbeeld is de toeslagenaffaire. Door fouten bij de belastingdienst, een overheidsorganisatie, zijn mensen veel gezinnen gedupeerd geraakt. Zij moesten soms duizenden euro's aan ontvangen toeslagen terugbetalen, terwijl ze wel recht hadden op dit geld. Hierdoor zijn veel mensen uit de doelgroep het vertrouwen in overheidsorganisaties kwijtgeraakt en zijn zij sceptisch over het vragen van financiële ondersteuning. Een gevolg hiervan is dat zij het moeilijker vinden om toeslagen of vergoedingen aan te vragen, uit angst dat zij dit terug moeten betalen. Ook de mensen die niet direct slachtoffer zijn, worden hierdoor in hun vertrouwen beïnvloed. Een ander voorbeeld van hoe dit wantrouwen onbedoeld tot stand kan komen wordt omschreven door één van de deelnemers:

“Ze noemde een voorbeeld dat er tijdens een huisbezoek ook een toezichthouder mee was geweest. Nou dat had heel veel indruk op die inwoner gemaakt. Die had er heel veel last van gehad. Waarvan [Welzijnsorganisatie] dan zegt van ‘ja dat kost wel heel veel tijd om dat vertrouwen weer een beetje te krijgen’.”

- Medewerker inkomen gemeente

Om een vertrouwensband op te bouwen met de doelgroep en vooral het contact niet te verliezen, kijken professionals vaak verder dan hun eigen taken of verantwoordelijkheden. Zo beantwoorden ze soms vragen voorbij hun vakgebied of expertise gaan, zoeken naar een passende oplossing of verwijzen naar netwerkpartners als zij zelf geen hulp kunnen bieden.

Daarnaast kan de formaliteit van een organisatie een afschrikkende werking hebben voor gezinnen in armoede die ondersteuning willen vragen. Omdat veel gezinnen in armoede te maken hebben met laaggeletterdheid, zijn sommige procedures voor hen ingewikkeld en lastig te volgen. Dit werkt drempelverhogend. Om deze drempel te verlagen laten veel organisaties die communiceren met gezinnen in armoede hun teksten controleren op leesbaarheid voor laaggeletterden. Zo hebben sommige organisaties een verbinding met het taalhuis, die adviseert over laaggeletterdheid. Daarnaast proberen ze op een laagdrempelige manier, die fijn is voor de doelgroep bereikbaar te zijn, zoals via whatsapp.

Conclusie en discussie

Dit onderzoek richtte zich op het verzamelen en begrijpen van mogelijke strategieën van BSC's en professionals gericht op gezinnen in armoede. Daarnaast had het onderzoek tot doel om interorganisatorische samenwerkingen en interorganisatorische netwerken van BSC's en andere professionals in kaart te brengen, om te begrijpen hoe deze netwerken van invloed zijn op werkzaamheden die zij uitvoeren. Hiervoor is de volgende probleemstelling geformuleerd: *'Hoe komen samenwerkingen tussen Buurtsportcoaches en professionals van andere organisaties tot stand, hoe ervaren Buurtsportcoaches deze samenwerking en hoe beïnvloeden deze strategieën die zij hanteren om gezinnen die leven in armoede te bereiken en begeleiden?'*

5.1 Conclusie

De netwerken van BSC's worden niet gevormd door de aan de functie verbonden organisaties of gekaderd door beleidsdoelen van een gemeente. Wel worden ze gevormd door de doelgroep(en) waarop zij gefocust zijn en de organisaties die aan deze doelgroep verbonden zijn. Hoe meer doelgroepen, hoe meer het netwerk versnipperd is in verschillende organisaties uit verschillende sectoren. Hierdoor is de betrokkenheid bij gezinnen in armoede soms lager dan bij andere doelgroepen. Afgezien van het Jeugdfonds Sport en Cultuur, hebben BSC's meer incidenteel contact met netwerkpartners gericht op gezinnen in armoede. Het Jeugdfonds Sport en Cultuur is dan ook de enige organisatie die net als de BSC gericht is op zowel armoedebestrijding en het mogelijk maken van sport. Daarnaast zijn BSC's niet betrokken bij lokale interorganisatorische netwerken gericht op armoedebestrijding. De BSC is dus een belangrijke spil tussen doelgroepen en organisaties, maar kan zich niet specifiek toespitsen op één doelgroep of sector.

De *ties* die buurtsportcoaches hebben met andere organisaties zijn vooral gericht op uitwisseling van informatie over gezinnen en hulpbronnen. Bij hoge uitzondering vindt kennisuitwisseling plaats tussen BSC's en netwerkpartners. De verwachting dat kennisuitwisseling een

bijdrage levert aan de vorming van strategieën van BSC's en professionals is dus niet terug te zien in de praktijk. De BSC draagt wel bij als verwijzer en dit is ook terug te zien in zijn netwerk.

Ook binnen interorganisatorische netwerken gericht op armoedebestrijding vindt geen kennisuitwisseling plaats die van invloed is op individuele strategieën. Wel wordt vanuit expertise en kennis van verschillende organisaties gezamenlijk gewerkt aan interventies en activiteiten die drempelverlagend werken voor de doelgroep. Een duidelijk voorbeeld van netwerkeffectiviteit bereikt door een interorganisatorisch netwerk is het opzetten van een gezamenlijke intake, waardoor een gezin door één inschrijving wordt getoetst voor meerdere bronnen van ondersteuning.

Factoren die de samenwerking kunnen bemoeilijken zijn het verloop binnen organisaties, verschillen tussen vrijwillige en professionele functies. Ook liepen organisaties aan tegen privacywetgeving, waardoor informatie-uitwisseling lastiger was. Korte lijntjes, met laagdrempelig contact tussen netwerkpartners bevorderden juist de uitwisseling van informatie en hulpbronnen tussen organisaties.

Strategieën van BSC's en andere professionals richtten zich op het terugwinnen van vertrouwen van de doelgroep. Door slechte ervaringen met formele processen bij autoriteiten zijn sommige ouders het vertrouwen in professionele ondersteuning kwijtgeraakt. Deze angst komt bovenop schaamte die ouders voelen en maakt het dus extra lastig om hulp te vragen aan instanties. Een gelijkwaardige benadering, laagdrempelig contact in begrijpelijke taal en inspanningen voorbij eigen functie dragen bij aan het opbouwen van deze band. Omdat de BSC zelden 'achter de voordeur' komt is het enerzijds lastiger om een vertrouwensband op te bouwen. Anderzijds handelt de buurtsportcoach vaak automatisch gelijkwaardig omdat de armoede niet altijd zichtbaar is. Bovendien is hij slechts kort betrokken. Van groter belang is het gegeven dat de BSC als één van de weinige professionals de kinderen en ouders treft op activiteiten die zelf niet om hulp durven vragen. Het is dus vooral belangrijk dat de BSC op een laagdrempelige manier het eerste contact legt en zorgt voor een warme overdracht aan hulpverlenende instanties. Door zijn vaak grote netwerk met een breed scala aan organisaties kan hij gezinnen op een laagdrempelige manier ondersteunen richting meer hulp dan alleen ondersteuning richting sportactiviteiten.

5.2 Discussie

Voorafgaand aan het dit onderzoek was onduidelijk op welke manier samenwerkingen tussen BSC's en andere professionals bijdragen aan strategieën gericht op de begeleiding van kinderen uit gezinnen in armoede. Deze doelgroep sport door kansenongelijkheid minder, waardoor extra inzet van professionals nodig is om drempels te verlagen. Dit onderzoek heeft bijgedragen aan het in beeld brengen van de functie en rol van BSC en andere professionals, en de wijze waarop zij samenwerken om gezamenlijk kansenongelijkheid te verkleinen. De ervaringen en strategieën die naar voren zijn gekomen in dit onderzoek leveren een bijdrage aan het in kaart brengen van een gerichte en effectieve aanpak van de doelgroep voor professionals.

Ondanks waardevolle informatie over succesvolle samenwerking en effectieve strategieën, zien we dat de rol van de BSC als verbinder en verwijzer niet volledig benut wordt. De reden hiervoor is dat de BSC zich vaak richt op meerdere doelgroepen en dus zijn aandacht moet verdelen. Bij het opstellen van beleidsdoelen gericht op kansenongelijkheid ligt de mogelijkheid om de rol van de BSC duidelijker vast te leggen. Dit kan bijvoorbeeld door de BSC te laten richten op minder doelgroepen, waardoor de BSC in zijn werk meer kan focussen op een doelgroep. Hierdoor heeft hij ook meer tijd om intensiever contact te hebben met netwerkpartners gericht op armoedebestrijding, waardoor gemakkelijker korte lijntjes ontstaan. Ook kan de gemeente, vaak kartrekker van interorganisatorische netwerken gericht op armoedebestrijding, de BSC betrekken in het interorganisatorische netwerk gericht op armoedebestrijding. Daarnaast liggen kansen in het uitwisselen van kennis tussen verschillende organisaties over hoe deze gezinnen het beste geholpen kunnen worden. Door binnen interorganisatorische netwerken ook te focussen op uitwisseling van kennis over effectieve strategieën kunnen individuele personen profiteren. Bovendien kan een betrokken BSC deze kennis overdragen op netwerkpartners die wel in aanraking komen met deze gezinnen, maar minder kennis over effectieve drempelverlagende strategieën hebben.

Dit onderzoek geeft een eerste inzicht in hoe BSC's werken richting gezinnen in armoede en welke rol hun netwerk heeft in deze strategieën. In de opzet van dit onderzoek zijn keuzes gemaakt

waarmee mogelijk rekening gehouden dient te worden bij de interpretatie van de conclusies.

Tegelijkertijd geven deze ingangen voor eventueel vervolgonderzoek.

Ten eerste is niet in alle gemeenten een gelijkwaardig aantal interviews gehouden, omdat het in sommige gemeenten lastig was om deelnemers te vinden. In één gemeente kon naast de BSC slechts één netwerkpartner geïnterviewd worden. Vooral de tweede fase van het onderzoek, waarin de onderzoeker snowball-sampling toepast had hier invloed op. Door deze strategie was de onderzoeker afhankelijk van de inspanningen van geïnterviewde BSC. Dit betekent dat de conclusies voor verschillende gemeenten soms gebaseerd zijn op een laag aantal deelnemers. Ondanks dat er geen aanwijzingen zijn voor afwijkingen met de daadwerkelijke situatie, is het mogelijk dat conclusies niet overeenkomen met de werkelijke situatie in de gemeente.

Ten tweede brengt de methode van onderzoek naar de netwerken van BSC's en andere professionals op basis van ego-netwerken een beperking met zich mee. Ondanks dat de verzamelde ego-netwerken, gecombineerd kwalitatieve data inzicht geven in de *ties*, inhoud van de *ties* en de sterkte van de ties die de BSC's hebben, kunnen geen conclusies getrokken worden over de effectiviteit van de netwerken binnen een gemeente. Helaas maakt een ontwerp op basis van ego-netwerken het niet mogelijk om voor een volledig netwerk (binnen de gemeentegrenzen) analyses toe te passen die bijvoorbeeld de dichtheid van het netwerk bepalen. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat andere professionals binnen een gemeente die geen verbinding hebben met één van de deelnemers succesvol kinderen helpen richting sportactiviteiten of kennisdeling binnen organisaties bevorderen. Bovendien is het mogelijk dat het perspectief van één persoon niet overeenkomt met de werkelijkheid. Zo werd door één deelnemer het contact met de BSC bestempeld als incidenteel, en zou deze deelnemer de BSC niet direct opnemen in zijn netwerk. Daarom is het lastig om valide en betrouwbare conclusies te trekken over de invloed van het netwerk op de strategieën gericht op de doelgroep. Een interessante richting voor toekomstig onderzoek is om te focussen op één gemeente en op basis van een volledig netwerk voor één gebied, op kwantitatieve wijze te onderzoeken hoe effectief deze netwerken, en interorganisatorische netwerken zijn. Op deze manier kan gekeken worden of de structuur van het netwerk, de aanwezigheid van netwerkpartners en het gedrag van netwerkpartners de

uitwisseling van sociaal kapitaal juist bevordert of belemmert. Bovendien kan onderzoek op deze wijze verklaren of de lage betrokkenheid van de BSC bij netwerkpartners gericht op deze doelgroep ook een effect heeft op de netwerkeffectiviteit.

Ten derde is in dit onderzoek uitgegaan van de perspectieven en overtuigingen van professionals over hoe gezinnen in armoede het beste geholpen kunnen worden. Ondanks dat de professionals en BSC's positieve ervaringen hebben met hun eigen werkwijze, is dit geen bewijs dat deze strategieën ook door gezinnen in armoede als helpend en positief worden ervaren. Om te toetsen of strategieën van professionals, inspanningen van interorganisatorische samenwerkingen en interorganisatorische netwerken daadwerkelijk bijdragen is het interessant en belangrijk om doelgroepen te betrekken (Cornwall & Gaventa, 2000). Een waardevolle richting voor toekomstig onderzoek is om te evalueren bij gezinnen die leven in armoede hoe zij interventies van BSC's en andere professionals op het gebied van sport en bewegen ervaren.

Om daadwerkelijk drempels voor gezinnen in armoede en kansenongelijkheid in sport voor kinderen te verlagen is meer onderzoek nodig. Bovendien kan de waardevolle en unieke functie die de BSC als organisator, verwijzer en tussenpersoon in een groot en divers netwerk heeft door aanvullend onderzoek en evaluaties verder verbeterd worden.

Literatuur

- Aalbers, M., de Wit, B. (2021). De BSC, van uitvoerder tot verbinder pur sang. Tijdschrift Gezondheidswet, 99(1), 7–10.
- Agranoff, R. (2007). *Managing within networks: Adding value to public organizations*. Washington, DC: Georgetown University Press.
- Agranoff, R., & McGuire, M. (1998). The intergovernmental context of local economic development. *State & Local Government Review*, 30(3), 150–164.
- Agranoff, R., & McGuire, M. (2001). Big questions in public network management research. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 11(3), 295–326.
- Ansell, C., & Gash, A. (2008). Collaborative governance in theory and practice. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(4), 543–571.
- Autoriteit Persoonsgegevens (z.d.) Basis AVG.
- Bailey, R, Cope, E, Parnell, D, Reeves, M. (2016). *The Human Capital Model: Realising The Benefits of Sport and Physical Activity*.
- Bohnett, E, Vacca, R, Hu, Y, Hulse, D, Varda, D. (2022). Resilience and fragmentation in healthcare coalitions: The link between resource contributions and centrality in health-related interorganizational networks. *Social Networks*, 71, 87-95.
- Bourdieu, P. (1986) "The Forms of Capital." Pp. 241–58 in *Handbook of theory and research for the sociology of education*, edited by J. G. Richardson. New York: Greenwood Press.
- Borgatti, S. P., Everett, M. G., & Johnson, J. C. (2013). *Analyzing social networks*. SAGE.
- Clarke, V., & Braun, V. (2013). Teaching thematic analysis: Overcoming challenges and developing strategies for effective learning. *Psychologist*, 26(2).
- Breedveld, K. (2005) Verschillen in sportdeelname. In: Breedveld K, Tiessen-Raaphorst, A. (eds). *Rapportage sport 2006* (Den Haag: SCP, 299-321)
- Burt, R. S. (1998). The gender of social capital. *Rationality and society*, 10(1), 5-46.
- Burt, R. S. (2004). Structural Holes and Good Ideas. *American Journal of Sociology*, 110(2), 349–399.
- Casey, M. M, Payne, W. R, & Eime, R. M. (2009). Partnership and capacity-building strategies in community sports and recreation programs. *Managing Leisure*, 14(3), 167-176.

- CBS (2021)¹. Leefstijl, preventief gezondheidsonderzoek; persoonskenmerken, 2014-2021.
- CBS (2021)². Hoeveel gezinnen lopen risico op armoede?
- CBS (2021)³. (z.d.). Inwoners per gemeente. Centraal Bureau Voor de Statistiek.
- Chase, E. & Walker, R. (2012). The co-construction of shame in the context of poverty: Beyond a threat to the social bond. *Sociology*, 47(4), 739–754.
- Christoffels, I. & Baay, P. (2016). Over de relatie tussen laaggeletterdheid en armoede.
- Cornwall, A. & Gaventa, J. (2000). From Users and Choosers to Makers and Shapers Repositioning Participation in Social Policy. *IDS Bulletin*. 31. 50 - 62.
- Cooper, K., Stewart, K. (2021) Does Household Income Affect children's Outcomes? A Systematic Review of the Evidence. *Child Ind Res* 14, 981–1005
- Deutsch, J, Guio, A.-C, Pomati, M, & Silber, J. (2015). Material deprivation in Europe: Which expenditures are curtailed first? *Social Indicators Research*, 120, 723–740.
- Eime, R.M, Young, J.A, Harvey, J.T.; Charity, M.J, Payne, W.R. (2013) A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: Informing development of a conceptual model of health through sport. *Int. J. Behav. Nutr. Phys. Act.* 2013, 10, 98
- Einbinder, S.D, Robertson, P.J, Garcia, A, Vuckovic G, Patti, R.J. (2000) Interorganizational collaboration in social service organizations: A study of the prerequisites to success, *Journal of Children and Poverty*, 6:2, 119-140
- Fast, N. J, Heath, C, & Wu, G. (2009) Common ground and cultural prominence: How conversation reinforces culture. *Psychological Science*, 20(7), 904-911.
- Felfe, C., Lechner, M., & Steinmayr, A. (2016). Sports and Child Development. *PloS One*, 11(5).
- Gazly, B., & Brudney, J. L. (2007). The purpose (and perils) of government-nonprofit partnership. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 36(3), 389-415.
- Harting, J., Kunst, A. E., Kwan, A., & Stronks, K. (2010). A 'health broker' role as a catalyst of change to promote health: an experiment in deprived Dutch neighbourhoods. *Health Promotion International*, 26(1), 65- 81.
- Heijnen, E., Stam, W. van, Gómez Berns, A., Vrieswijk, S. (2022) Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties. Mulier Instituut.

- Hennink, M., Hutter, I., & Bailey, A. (2020). *Qualitative research methods*. SAGE.
- Herens M, Wagemakers A, Vaandrager L, van Ophem J, Koelen M. (2017) Contexts, Mechanisms, and Outcomes That Matter in Dutch Community-Based Physical Activity Programs Targeting Socially Vulnerable Groups. *Eval Health Prof.* 40(3) 294-331.
- Hildebrandt, V., Bernaards, C., Stubbe, J. (2013). *Trend report physical activity and health 2010/2011*. Leiden, NL: TNO Innovation for Life.
- Hoekman, R. (2018). *Sport policy, sport facilities and sport participation: A socio-ecological approach*.
- Holt, N.L, Kingsley, B.C. Tink, L.N, Scherer, J. (2011) Benefits and challenges associated with sport participation by children and parents from low-income families. *Psychol. Sport Exerc.* 2011, 12, 490–499
- Hoogendam, A, van Lindert, C. (2021). Monitoren en evalueren van een complex sportbeleidsinstrument: de buurtsportcoach. *TSG Tijdschr Gezondheidswet.* 99 (1), 34–4.
- Huis voor de Sport Groningen (2022). *Gemeenten*. Huis Voor de Sport Groningen. <https://huisvoordesport groningen.nl/gemeenten/>
- Huxham, C., & Vangen, S. (2005). *Managing to Collaborate: The Theory and Practice of Collaborative Advantage*.
- Inkpen, A. C., & Tsang, E. W. K. (2005). Social Capital, Networks, and Knowledge Transfer. *The Academy Of Management Review*, 30(1), 146–165.
- Jeu, A. de, Stroet, M. (2021). Het succes van de buurtsportcoach: vertrouwen, maatwerk en continuïteit. *TSG Tijdschr Gezondheidswet.* 99 (1), 3–6.
- Kapucu, N., & Hu, Q. (2020). *Network Governance: Concepts, Theories, and Applications*. Routledge.
- Kapucu, N., Hu, Q., & Khosa, S. (2014). The State of Network Research in Public Administration. *Administration & Society*, 49(8), 1087–1120.
- Kenniscentrum Sport & Beweging. (2020). *Overzichtsrapport: Jeugd uit gezinnen met een laag inkomen*.
- Kenter, E, Crone, M, Gebhardt, W, Lottman, I, & Rossum, M. van (2013). *Wat beweegt u? Een kwalitatief onderzoek naar de invloed van levensgebeurtenissen tijdens de ouderdom op het*

- beweeggedrag van senioren uit Alphen aan den Rijn en Oegstgeest. Leiden: Academische Werkplaats Publieke Gezondheid Noordelijk Zuid-Holland.
- Kingsley, B.C.; Spencer-Cavaliere, N. (2025) The exclusionary practices of youth sport. *Soc. Incl.*, 3, 24–38
- Klijn, E.H. Edelenbos. (2007) Trust in complex decision-making networks; A theoretical and empirical exploration. *Administration and Society*. 39 25-50.
- Klijn, E.H., Koppenjan, J. (2012). Governance Network Theory: Past, Present and Future. *Policy & Politics*. 40. 587-606.
- Koelen, M.A. Vaandrager, L, Wagemakers, A. (2012) The healthy alliances (HALL) framework: prerequisites for success, *Family Practice*, Volume 29, 132-138
- Kok, L, & Scholte, R. (2013). Rendement van cursussen voor laaggeletterden. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.
- Kraaykamp, G, Oldenkamp, M, & Breedveld, K. (2013). Starting a sport in the Netherlands: A life-course analysis of the effects of individual, parental and partner characteristics. *International Review for the Sociology of Sport*, 48(2), 153–170.
- Lakerveld, J, Verstrate, L, Bot, S. D, Kroon, A, Baan, C. A, Brug, J, Jansen, A.P.D, Droomers, M, Abma, T, Stronks, K. Nijpels, G. (2014). Environmental interventions in low-SES neighbourhoods to promote healthy behaviour: enhancing and impeding factors. *The European Journal of Public Health*, 24(3), 390-395.
- Larson, H, McHugh, T, Young, B, Rodgers, W. (2022) Not your average sport parent: How sport scholars make decisions about their own children’s sport involvement. *Psychology of Sport and Exercise*. 63.
- Lazer, D., & Friedman, A. (2007). The Network Structure of Exploration and Exploitation. *Administrative Science Quarterly*, 52(4), 667–694.
- Lee, Y., Lee, I. W., & Feiock, R. C. (2012). Interorganizational collaboration networks in economic development policy: An exponential random graph model analysis. *Policy Studies Journal*, 40(3), 547–573.

- Leenaars, K., Smit, E., Molleman, G., Wagemakers, A. (2021). Een verkenning van de impact van buurtsportcoaches en hun structurele inbedding op de samenwerking tussen de eerstelijnszorg en sport- en beweegsector. *TSG Tijdschr Gezondheidswet*. 99 (1), 15–24.
- Leenaars, K., Smit, E., Wagemakers, A., Molleman, G., & Koelen, M. (2018). The role of the care sport connector in the Netherlands. *Health promotion international*, 33(3), 422–435.
- Leeuwen van, L., Annink, A., Visser, K. & Jambroes, M. (2022). Facilitating Children’s Club-Organized Sports Participation: Person–Environment Misfits Experienced by Parents from Low-Income Families. *Children*. 9.
- Lin, N. (2001). *Social capital. A theory of social structure and action*. Cambridge University Press
- Lindert C van, Brandsema A, Scholten V, Poel H van der. (2017) Evaluatie buurtsportcoaches: ‘De Brede impuls combinatiefuncties als werkend proces’.
- Ministerie van Algemene Zaken. (2022). Wat is het sociaal minimum en wat als mijn uitkering lager is?
- Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2023, 31 oktober). Veiligheidsregio’s. Veiligheidsregio’s en Crisisbeheersing | Rijksoverheid.nl.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2022). Organisatie ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- Nederlandse Zorgautoriteit. (2023). Stand van de Zorg 2023
https://puc.overheid.nl/doc/PUC_750647_22/1
- Nutbeam D. (1998) Health promotion glossary. *Health Promotion International*, 13, 349–364.
- Oancea, A., Florez Petour, T., & Atkinson, J. (2017). Qualitative network analysis tools for the configurative articulation of cultural value and impact from research. *Research Evaluation*, 26(4), 302–315
- O’Toole, L. J., & Montjoy, R. S. (1984). Interorganizational Policy Implementation: A Theoretical Perspective. *Public Administration Review*, 44(6), 491–503.
- Postma, S. (2009). JGZ-richtlijn Vroegsignalering van psychosociale problemen. RIVM Rapport 295001002.

- Provan, K. G., Milward, H. B. (1995). A preliminary theory of interorganizational network effectiveness: A comparative study of four community mental health systems. *Administrative Science Quarterly*, 40(1), 1–33.
- Provan, K. G., & Milward, H. B. (2001). Do networks really work? A framework for evaluating public-sector organizational networks. *Public Administration Review*, 61(4), 414.
- Putnam, R. D. (2000). Bowling Alone: the collapse and revival of American community. *Choice Reviews Online*, 38(04), 38–2454.
- Pratt, M., Varela, A. R., Salvo, D., Kohl, H. W., & Ding, D. (2019). Attacking the pandemic of physical inactivity: what is holding us back? *British Journal Of Sports Medicine*, 54(13), 760–762.
- Rice-Bailey, T., & Chong, F. (2023). *Interpersonal skills for group collaboration: creating high-performance teams in the classroom and the workplace*. Routledge.
- Robins, G. (2015). *Doing social network research: Network-based research design for social scientists*. Sage.
- Smit, E, Leenaars, K, Wagemakers, A, van der Velden, K, & Molleman, G. (2021). How to recruit inactive residents for lifestyle interventions: participants' characteristics based on various recruitment strategies. *Health Promotion International*, 36(4), 989-999.
- Sociaal Planbureau Groningen. (2024). *Kinderen in armoede*.
- Somerset, S, Hoare, D.J. (2018) Barriers to voluntary participation in sport for children: A systematic review. *BMC Pediatr*. 18, 47.
- Stam, van, W, Dool, van der, R, Elling, A. (2021) *Sport- en bewegedrag van kinderen en jongeren naar sociaaleconomisch milieu*. Mulier Instituut.
- Stam, van, W. van, Pulles, I. (2021) *De Buurtsportcoach: sport, bewegen en gezondheid verbonden*. *Tijdschr Gezondheidswet*. 99 (1), 11–14.
- Ultee, W. C, Arts, W. A, & Flap, H. D. (2003). *Sociologie. Vragen, uitspraken, bevindingen*. Martinus Nijhoff.
- Verschuere, B., & De Rynck, F. (2009). *Regie zonder macht, besturen zonder kracht?: samenwerking tussen lokale besturen en de private sector*.

- Waardenburg, M, & van Bottenburg, M. (2013). Sport policy in the Netherlands. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 5(3), 465-476.
- Wagenmakers, A, Mulderij, L. S, Verkooijen, K. T, Groenewoud, S, & Koelen, M. A. (2018). Care-physical activity initiatives in the neighborhood: study protocol for mixed-methods research on participation, effective elements, impact, and funding methods. *BMC public health*, 18(1), 812.
- Wendel-Vos, G., Dutman, A. E., Verschuren, W., Ronckers, E. T., Ament, A., van Assema, P., Schuit, A. J. (2009). Lifestyle factors of a five-year community-intervention program: The Hartslag Limburg intervention. *American Journal of Preventive Medicine*, 37, 50–56.
- Wheeler, S., Green, K. (2012). Parenting in relation to children's sports participation: generational changes and potential implications. *Leisure Studies* 33. 1-18.
- White, P., & Mcteer, W. (2012). Socioeconomic status and sport participation at different developmental stages during childhood and youth: multivariate analyses using Canadian national survey data. *Sociology of Sport Journal*, 29, 186-209.
- Wilson, T.C. (2002) The paradox of social class and sports involvement. *International review for the sociology of sport*. 37(1): 5-16

Bijlage 1   Mail naar gemeenten

Beste heer/mevrouw,

Mijn naam is Marije Louwes en voor mijn studie Sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen ben ik op dit moment bezig met het uitvoeren van mijn afstudeeronderzoek. Hiervoor ben ik op zoek naar informatie over sportbeleid in uw gemeente. Kunt u wellicht dit bericht voor mij doorsturen naar de (beleids)medewerker die betrokken is bij sport?

Het onderwerp van het onderzoek is de Buurtsportcoach en hun professionele netwerk en de werkzaamheden die zij uitvoeren gericht op de doelgroep kinderen in armoede. Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen van succesfactoren of knelpunten in deze samenwerking en hoe dit van invloed is op hoe kinderen die in armoede leven geholpen worden om meer te sporten.

Ik heb hierover een tweetal vragen. Allereerst ben ik benieuwd naar het beleid van uw gemeente op het gebied van sport en dan specifiek het mogelijk maken van sport voor arme kinderen. Heeft u bijvoorbeeld beleidsdocumenten die ik kan doorzoeken op deze informatie? Ik ben daarnaast op zoek naar beleidsdocumenten die informatie bevatten over afspraken over de samenwerking tussen gemeenten, buurtsportcoaches en andere organisaties. Ik kon deze informatie niet vinden in gepubliceerde documenten. Kunt u eventuele informatie of documenten, indien deze aanwezig zijn, met mij delen? Dit zou mij enorm helpen in het onderzoek. Ik zal vertrouwelijk omgaan met deze informatie.

Voor vragen of verdere informatie ben ik bereikbaar via bovenstaand mailadres of via [telnr.].

Ik hoor graag van u.

Vriendelijke groeten,

Marije Louwes

Bijlage 2 Toelichting analyse beleidsdocumenten

Gemeente 1

De gemeente heeft geen beleidsdocument voor sport of sportstimulering. Beleidsdoelen zijn gericht op dat iedereen, waaronder gezinnen die in armoede leven, mee kan doen aan sport.

De gemeente werkt volgens een Doelen-Inspanningen-Netwerk (DIN). Dit is een visualisatie van ambities, ofwel strategische doelen, vertaald naar operationele doelen en de inspanningen vanuit meerdere partijen. De gemeente omschrijft hierbij dat zij naast de gemeente en de welzijnsorganisatie met meerdere partijen willen samenwerken. Zij noemen deze partijen niet expliciet. In de briefing richting de welzijnsorganisatie staat vermeld dat de welzijnsorganisatie werkt vanuit vier gebiedsgerichte teams en één gebied overstijgend team. Hierin werken zij samen met partners uit verschillende sectoren zoals woningcorporaties, politie en het onderwijs. Ook met interne afdelingen van de gemeente wordt samengewerkt, zoals inwoners ondersteuning en medewerkers van leefbaarheid. Het is onduidelijk of de BSC hierbij betrokken is of dat andere professionals van de welzijnsorganisatie hiermee samenwerken. Daarnaast wijzen de beleidsdocumenten niet op een samenwerkingsverband. De buurtsportcoach in deze gemeente kan dus getypeerd worden als een type A of B.

Gemeente 2

De ambitie die de gemeente noemt in haar beleid is laagdrempelige, toegankelijke en vanzelfsprekende sport. De gemeente richt haar sportbeleid op alle inwoners, met extra focus op kwetsbare inwoners. Hieronder vallen ook gezinnen in armoede.

In de gemeente wordt de samenwerking tussen sportaanbieders, zorginstellingen en welzijnswerk onder andere gestimuleerd door middel de inzet van buurtsportcoaches. De buurtsportcoaches worden expliciet ingezet voor het maken van lokale verbindingen. Deze verbindingen zijn tussen sportaanbieders en andere sectoren zoals welzijn en zorg. Intern werken de

buurtsportcoaches samen met gebiedsregisseurs en opbouwwerkers om sportieve activiteiten in dorpen en wijken te ontplooiën en ondersteunen. De Buurtsportcoaches zijn dus ingebed in meerdere sectoren en kan getypeerd worden als type B. Of hier ook sprake is van een interorganisatorisch netwerk is niet terug te vinden.

Daarnaast heeft deze gemeente ook een samenwerking met Huis voor de Sport. Huis voor de Sport levert buurtsportcoaches en verenigingsadviseurs, die uitvoering geven aan de beleidsdoelen (Huis voor de Sport, z.d.).

Gemeente 3

In deze gemeente wordt gewerkt met een lange termijn beleidsprogramma dat in 2021 is vastgesteld. In de visie van de gemeente ligt de nadruk op het opbouwen van een sportief kapitaal (bij jeugd), toegankelijke sport voor iedereen en sport en spelen in de buurt. Hierin is één van de pijlers het wegnemen van kansenongelijkheid door een systeemverandering. Er wordt expliciet genoemd dat een samenwerking tussen uitvoerende partijen en kennisinstellingen moet bijdragen aan het wegnemen van drempels bij groepen inwoners die nog niet meedoen in sport en bewegen.

De manier waarop de BSC ingezet wordt voor het behalen van deze doelen wordt behandeld in het leefstijlprogramma. In het programma zijn aandachtsgebieden in de gemeente aangewezen waar sportdeelname niet vanzelfsprekend is. Professionals in het primair onderwijs en het welzijnswerk (wijkteams en de BSC) samenwerken. Het idee is dat in samenwerking met vakdocenten gesignaleerd wordt welke kinderen achterblijven en deze via BSC in contact brengen met andere organisaties. De rol van de BSC is dus uitsluitend om als verwijzer kinderen te koppelen aan sportaanbod en partners, zoals verenigingen te helpen om buitenschools sportaanbod beter te organiseren. Ook is de BSC genoemd als een belangrijke spil in het bekender maken van het Jeugdfonds Sport en Cultuur. Andere taken, zoals verenigingsondersteuning of beleidsondersteuning worden belegd bij andere professionals.

Samenvattend, de BSC is ingebed in de sectoren onderwijs, welzijn en sport en bewegen maar heeft een duidelijke geen rol in andere sectoren en is ook niet onderdeel van een samenwerkingsverband. Deze BSC kan dus getypeerd worden als type B.

Gemeente 4

In de Sport en Beweging, die is opgesteld vanwege de herindeling van de gemeente staat als speerpunt dat alle inwoners, ongeacht leeftijd, financiële situatie of eventuele handicap, moeten kunnen participeren in een vorm van sporten en bewegen.

In de ontvangen beleidsnotitie wordt de buurtsportcoach vaak genoemd. Na de herindeling streeft de gemeente ernaar dat de Buurtsportcoach, vanuit hoe de brede regeling combinatiefunctionaris bedoeld is, wordt ingezet in de gemeente. Hun rol is zorgen voor verbinding, samenhang en ondersteuning, als een spin in het web. Hierbij wordt duidelijk genoemd dat de BSC verbindingen maakt tussen verschillende sectoren. In een tweede beleidsdocument, het lokaal sportakkoord wordt gesproken over een netwerk van samenwerkende spelers in het akkoord die elkaar kunnen vinden en ondersteunen. Tijdens bijeenkomsten worden kennis en ervaringen gedeeld. Voor de realisatie hiervan is een stuurgroep opgericht. Zij coördineren en stemmen met de betrokken partijen hun bijdrage af. De buurtsportcoach is geen onderdeel van deze stuurgroep.

We kunnen dus stellen dat de Buurtsportcoach is ingebed in meerdere sectoren, maar geen onderdeel uitmaakt van een samenwerkingsverband. We typeren de Buurtsportcoach als type B.

In samenwerking met Huis voor de sport zet de gemeente beweegcoaches in. De beweegcoach is het aanspreekpunt voor professionals in zorg en welzijn. Hij ondersteunt en verwijst cliënten en patiënten door die een vraag hebben over sport en bewegen of actieve gezonde leefstijl. Daarnaast ondersteunt hij lokale partijen bij het organiseren van activiteiten. Projectmatig adviseert hij de gemeente en welzijn over de inzet van bestaande en nieuwe interventies. Tenslotte coördineert en werkt deze persoon mee aan leefstijlinterventies (Huis voor de Sport, z.d.).

Gemeente 5

De beleidsmedewerker van de gemeente wilde graag het beleid telefonisch toelichten en heeft geen documenten gedeeld. Hij vertelde dat de Buurtsportcoaches die in de gemeente actief zijn, werkzaam zijn vanuit de welzijnsorganisatie. Zij hebben in ieder geval een intensieve samenwerking met het onderwijs. De beleidsmedewerker geeft expliciet aan dat er een samenwerkingsverband is, waarbij de buurtsportcoaches contact hebben met andere organisaties gericht op doelgroepen, waaronder gezinnen in armoede. We kunnen dus type C toewijzen aan de BSC in deze gemeente.

Gemeente 6

Vanwege een recente fusie zijn er nog geen beleidsdocumenten geldend voor de nieuwe gemeente. Wel zijn de beleidsdocumenten van voor de samenvoeging gedeeld, maar deze zijn volgens de beleidsmedewerker niet meer actueel. In deze gemeente wordt samengewerkt met Huis voor de Sport. Hier werd ook naar verwezen voor meer info. Huis voor de Sport wilde niet meewerken. Online kon de volgende informatie over de inzet van Huis voor de Sport in de gemeente gevonden worden (Huis voor de Sport, z.d.): In deze gemeente zijn 12 sport/beweegcoaches actief, die invulling geven aan de gemeentelijke sportstimuleringsprogramma's. De doelgroepen in deze programma's zijn kinderen van 4 t/m 12 jaar en kwetsbare inwoners. In de activiteiten kunnen we samenwerkingen herleiden met organisaties in het onderwijs (naschoolse activiteiten) en verenigingen (verenigingsondersteuning).

Het is niet mogelijk om aan de hand van deze informatie een conclusie te trekken over welk type inbedding de BSC's in deze gemeente hebben.

Gemeente 7

Deze gemeente heeft gereageerd maar kon geen beleidsdocumenten ter beschikking stellen. Wel zijn oude, niet actuele beleidsdocumenten gedeeld. De gemeente heeft wel een samenwerking met Huis voor de Sport. Wat deze samenwerking inhoudt, is onduidelijk. Het is niet mogelijk om een type inbedding toe te wijzen.

Gemeente 8

Op het moment van schrijven wordt gewerkt aan een nieuw beleidsdocument. In de gedeelde beleidsdocumenten kwam geen informatie naar voren over beleidsdoelen gericht op gezinnen in armoede of de inzet van de buurtsportcoach. De beleidsmedewerker lichtte toe dat zeker ingezet wordt op het verkleinen van kansenongelijkheid voor kinderen op het gebied van sport. Over de inbedding van de BSC kan geen conclusie worden getrokken op basis van de gedeelde informatie. Er is ook geen samenwerking met Huis voor de Sport.

Gemeente 9

Deze gemeente heeft niet gereageerd en er konden geen beleidsdocumenten achterhaald worden. Het is niet mogelijk om een type inbedding toe te wijzen.

Gemeente 10

Deze gemeente heeft niet gereageerd en er konden geen beleidsdocumenten achterhaald worden. Wel is bekend dat de gemeente samenwerkt met Huis voor de Sport. In deze gemeente zijn 4 sportcoaches actief, die samenwerken met lokale partijen om sport en beweegactiviteiten te organiseren. Hier gaat de focus uit naar activiteiten gericht op kinderen tussen de 2 en 12 jaar. Aangezien niet wordt benoemd met welke lokale partijen de buurtsportcoach samenwerkt is het niet mogelijk om een type inbedding toe te wijzen.

Bijlage 3   Mail naar Buurtsportcoach

Beste [NAAM],

Mijn naam is Marije Louwes en voor mijn studie Sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen ben ik op dit moment bezig met het uitvoeren van mijn afstudeeronderzoek. Het onderwerp van het onderzoek is de buurtsportcoach, hun professionele netwerk en de werkzaamheden die zij uitvoeren gericht op de doelgroep kinderen die leven in armoede. Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen van succesfactoren of knelpunten in deze samenwerking en hoe dit van invloed is op hoe kinderen die in armoede leven geholpen worden om meer te sporten.

Om deze informatie te vergaren wil ik interviews gaan uitvoeren onder buurtsportcoaches en de mensen waarmee zij samenwerken. Is het mogelijk dat ik bij u, of een collega buurtsportcoach een interview af mag nemen?

Praktische info

Het interview zal maximaal een uur en een kwartier in beslag nemen. Tijdens het interview stel ik vragen over uw dagelijkse werkzaamheden. Daarnaast stel ik u vragen over andere organisaties waarmee u samenwerkt. Omdat ik ook graag enkele interviews wil afnemen bij mensen van andere organisaties waarmee u samenwerkt, vraag ik of u contactgegevens van hen met mij wil delen.

Wanneer u bereid bent om mee te werken vraag ik u eerst een formulier te ondertekenen om uw toestemming voor deelname te bevestigen. Hierna plannen we een moment in om het interview af te nemen. Er zal een opname gemaakt worden van het interview, zodat ik naderhand gemakkelijker een transcript kan uitwerken voor mijn onderzoek. Ik ben de enige die toegang heeft tot de opname en uw persoonlijke gegevens. Al uw persoonlijke gegevens worden verwijderd of geanonimiseerd in de transcripten van het interview. Deze kunnen alleen ingezien worden door mijn begeleider en beoordelaars. De uitkomsten van het onderzoek zijn toegankelijk voor medewerkers en studenten van de Rijksuniversiteit. De uitkomsten van het onderzoek worden ook met u gedeeld. Na de afronding van de scriptie zullen de gegevens worden vernietigd. Te allen tijde kunt u aangeven dat u niet meer mee wilt werken aan het onderzoek.

Mocht u nog vragen hebben kunt u contact opnemen via 0630584206 of bovenstaand mailadres.

Ik hoor graag van u!

Vriendelijke groeten,

Marije Louwes

Bijlage 4   Informed Consent formulier

TOESTEMMING DEELNAME

Mijn naam is Marije Louwes, ik ben op dit moment bezig met de afronding van mijn Master Sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Voor mijn scriptie voer ik dit kwalitatieve onderzoek uit. Voor de verzameling van informatie neem ik interviews af. Dit onderzoek gaat over de samenwerkingen tussen buurtsportcoaches en andere organisaties die werken met de doelgroep: kinderen in gezinnen die leven in armoede.

Uw deelname aan dit onderzoek betekent dat u door mij wordt geïnterviewd. Het interview duurt ongeveer 45-60 minuten en er wordt een geluidsopname gemaakt.

Ik zal de bevindingen van het interview delen met de begeleider en eventueel met de tweede beoordelaar. Zij hebben toegang tot de originele geluidsopname. In de transcriptie worden persoonsgegevens of persoonlijke informatie verwijderd of geanonimiseerd. De resultaten van het onderzoek zijn in de uiteindelijke scriptie zichtbaar voor medewerkers en studenten van de Rijksuniversiteit Groningen en andere deelnemers. Na afloop van het onderzoek worden de opnames en gegevens vernietigd.

Deelname aan dit onderzoek betekent:

- U mag op ieder moment stoppen met uw deelname, zonder een reden te geven
  - U kunt alle vragen die u niet wilt beantwoorden overslaan
  - Stoppen met deelname of het niet beantwoorden van vragen heeft geen negatieve gevolgen
  - U blijft anoniem in de transcripties
  - De resultaten van het onderzoek worden alleen gebruikt voor deze scriptie
  - Als u akkoord gaat, wordt er een geluidsopname gemaakt van het gesprek
  - U begrijpt dat uw deelname geheel vrijwillig is
  - Deze opname is alleen toegankelijk voor de student
  - De data worden veilig opgeslagen
  - Na de scriptie, worden uw antwoorden en de geluidsopname vernietigd.
- Ja, ik wil meedoen aan het onderzoek en ben akkoord met bovenstaande informatie.
- Nee, ik wil niet meedoen aan het onderzoek.

Datum: _____

Uw handtekening: _____

Handtekening student: _____

Bijlage 5   Mail naar overige organisaties

Beste [NAAM],

Naar aanleiding van ons telefoongesprek op [datum] mail ik u met informatie over het onderzoek.

Mijn naam is Marije Louwes en voor mijn studie Sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen ben ik op dit moment bezig met het uitvoeren van mijn afstudeeronderzoek. Het onderwerp van het onderzoek is de buurtsportcoach, hun professionele netwerk en de werkzaamheden die zij uitvoeren op de doelgroep kinderen in armoede. Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen van succesfactoren of knelpunten in deze samenwerking en hoe dit van invloed is op hoe kinderen die in armoede leven geholpen worden om meer te sporten.

Om deze informatie te vergaren wil ik interviews gaan uitvoeren onder buurtsportcoaches en de mensen waarmee zij samenwerken. Ik heb uw contactgegevens ontvangen van [NAAM BSC]. [Hij/zij] heeft aangegeven net u samen te werken. Ik zou u daarom ook graag interviewen. Het interview zal ongeveer [tijd] in beslag nemen. Tijdens het interview stel ik vragen over uw dagelijkse werkzaamheden. Daarnaast stel ik u een aantal vragen over andere organisaties waarmee u samenwerkt. Tot slot stel ik enkele vragen over deze samenwerkingen.

Wanneer u bereid bent om mee te werken vraag ik u eerst een formulier te ondertekenen om uw toestemming voor deelname te bevestigen. Hierna plannen we een moment in om het interview af te nemen. Er zal een opname gemaakt worden van het interview, zodat ik naderhand gemakkelijker een transcript kan uitwerken voor mijn onderzoek. Ik ben de enige die toegang heeft tot de opname en uw persoonlijke gegevens. Al uw persoonlijke gegevens worden verwijderd of geanonimiseerd in de transcripten van het interview. Deze kunnen alleen ingezien worden door mijn begeleider en beoordelaars. De uitkomsten van het onderzoek zijn toegankelijk voor medewerkers en studenten van de Rijksuniversiteit. Na de afronding van de scriptie zullen de gegevens worden vernietigd. Te allen tijde kunt u aangeven dat u niet meer mee wilt werken aan het onderzoek.

Mocht u nog vragen hebben kunt u contact opnemen via [telefoonnummer] of bovenstaand mailadres.

Ik hoor graag van u!

Vriendelijke groeten,
Marije Louwes

Bijlage 7   Achtergrondinformatie deelnemers

	Organisatie	Functie	Geslacht	Aantal jaar ervaring	Link met doelgroep in werk	Bijzonderheden
Provincie	Jeugdfonds Sport en Cultuur	Coördinator	Vrouw	7	Enige doelgroep van dienstverlening, maar heeft relatief weinig in contact met gezinnen zelf. (Gaat via intermediairs)	
Gemeente 1	Welzijnsorganisatie	BSC	Man	4	Deel van werkzaamheden gericht op deze doelgroep (onbewust).	
	Gemeente	Medewerker inkomen gemeente	Vrouw	34	Werk met jong volwassenen (waaronder jonge gezinnen), waar veelal sprake is van armoedeproblematiek.	
	Stichting Leergeld	Coördinatoren	Vrouw	4 jaar en 2 jaar	Organisatie is uitsluitend gericht op doelgroep die leeft in armoede. Heeft naast intermediairs regelmatig contact over aanvragen met doelgroep.	2 deelnemers
	Humanitas	Coördinator	Vrouw	5	Komt in werk veel gevallen tegen van multiproblematiek, waaronder armoede. Komt direct in contact wanneer ze bijspringt met aanmeldingen.	
Gemeente 2	Welzijnsorganisatie	BSC	Vrouw	7	Werkt veel met kwetsbare kinderen. Komt veel kinderen in werk uit huishoudens die in armoede leven.	
	Sportvereniging	Voorzitter	Man	14	Is zich niet bewust aanraking met doelgroep, maar weet dat er gevallen bij de vereniging zitten.	
	Stichting Leergeld	Coördinatoren	Vrouw	4,5 jaar en 2 jaar	Werkt uitsluitend met regelingen voor doelgroep die leeft in armoede.	2 deelnemers
Gemeente 3	Gemeente	BSC	Man	2	Organisatie is uitsluitend gericht op doelgroep die leeft in armoede. Heeft naast intermediairs regelmatig contact over aanvragen met doelgroep.	
	Welzijnsorganisatie	Jeugdwerker	Vrouw	4	Werkt groot deel van tijd met kwetsbare jongeren waar vaak ook armoede een rol speelt.	

Bijlage 5 Opzet interviews

Introductie

Allereerst bedankt dat u wilt meewerken aan dit onderzoek. Het onderwerp van dit onderzoek is de samenwerking tussen BSC's en andere professionals en de werkwijze gericht op gezinnen die leven in armoede. Vandaag wil ik u graag vragen stellen over uw werkzaamheden en de samenwerkingen die u heeft met professionals van andere organisaties.

Voordat we beginnen wil ik graag nog even het toestemmingsformulier met u doornemen. U mag even de tijd nemen om het te lezen. Als u vragen heeft hoor ik het graag. Als alles duidelijk is kunt u door te tekenen toestemming geven voor deelname. Ik wil het interview graag opnemen, zodat ik het gemakkelijker kan uitwerken en geen belangrijke punten mis. Als u akkoord bent start ik nu de opname. Heeft u voor we beginnen nog vragen?

Openingsvragen

Ik wil om te beginnen graag weten hoe uw werk eruit ziet.

1. Kunt u mij vertellen over uw werk?

- Probe: Organisatie, verantwoordelijkheden, taken, gewoonten, structuren

2. Hoe bent u in deze functie terecht gekomen?

- Probe: Jaren ervaring, opleiding, voorgaande functies

Netwerk

Voor de volgende vragen wil ik graag samen met u het netwerk om u heen tekenen. Met uw netwerk bedoel ik de (medewerkers van) organisaties waarmee u contact heeft of samenwerkt in uw functie. Heeft u behoefte aan een voorbeeld? (*Een voorbeeld van een netwerk waarin organisaties samenwerken is de veiligheidsregio. Hier werken politie, brandweer en burgemeesters van verschillende gemeenten samen om de leefomgeving veilig te houden.*) Ik wil graag van u weten met wie u samenwerkt. Ook ben ik benieuwd wat er tussen u en de organisatie wordt uitgewisseld. In de veiligheidsregio adviseren brandweer en politie bijvoorbeeld burgemeesters noodsituaties. Hier wisselen zij dus informatie of kennis uit.

3. Kunt u voor mij opnoemen met welke organisaties u allemaal contact heeft? (Uittekennen)

- Probe: Verenigingen/bedrijven/stichtingen.

Per opgeschreven organisatie:

4. Op welke manier heeft u een verbinding met deze organisatie?

- Probe: Aanleiding, aantal contactmomenten, rol, doelen, afspraken

- Parafraseren!

5. Kunt u voor mij omschrijven hoe u de band met deze organisatie ervaart?

- Probe: Positieve punten, uitdagingen, verbeterpunten, overeenkomsten, verschillen

6. Kunt u voor mij benoemen welke organisaties ook verbonden zijn?

- Aanleiding (betrokkenheid BSC).

7. In het geval van een interorganisatorisch netwerk, kunt u voor mij omschrijven hoe de samenwerking in dit netwerk eruit ziet?

- Probe: verantwoordelijkheden, doel, afspraken, contact, leiderschap

8. Hoe vindt u dat deze samenwerking verloopt?

- Probe: Successen, knelpunten, verbeterpunten

Strategieën gezinnen in armoede

Aan de start van het interview hebben we al gesproken over uw werk. Ik heb hier nog een aantal vragen over, met name over gezinnen die in armoede leven.

9. Hoe vaak ontmoet u in uw werk gezinnen die leven onder de sociale norm?

- Probe: relatief, aantal contactmomenten in de week

10. Wat zijn volgens u verschillen tussen gezinnen die in armoede leven en andere gezinnen waarmee u werkt?

- Werkwijze, gedrag, eigenschappen

11. Wat is uw rol in het helpen van deze gezinnen?

- Probe: Bereiken, contact, begeleiding, waarom, proces

12. Welke organisaties in het netwerk zijn betrokken bij het helpen van gezinnen in armoede? (Markeren)

13. Wat is uw ervaring met het werken met gezinnen die leven in armoede?

- Probe: Moeilijkheden, oplossingen

14. Hoe denkt u dat kinderen die leven in armoede het beste geholpen kunnen worden?

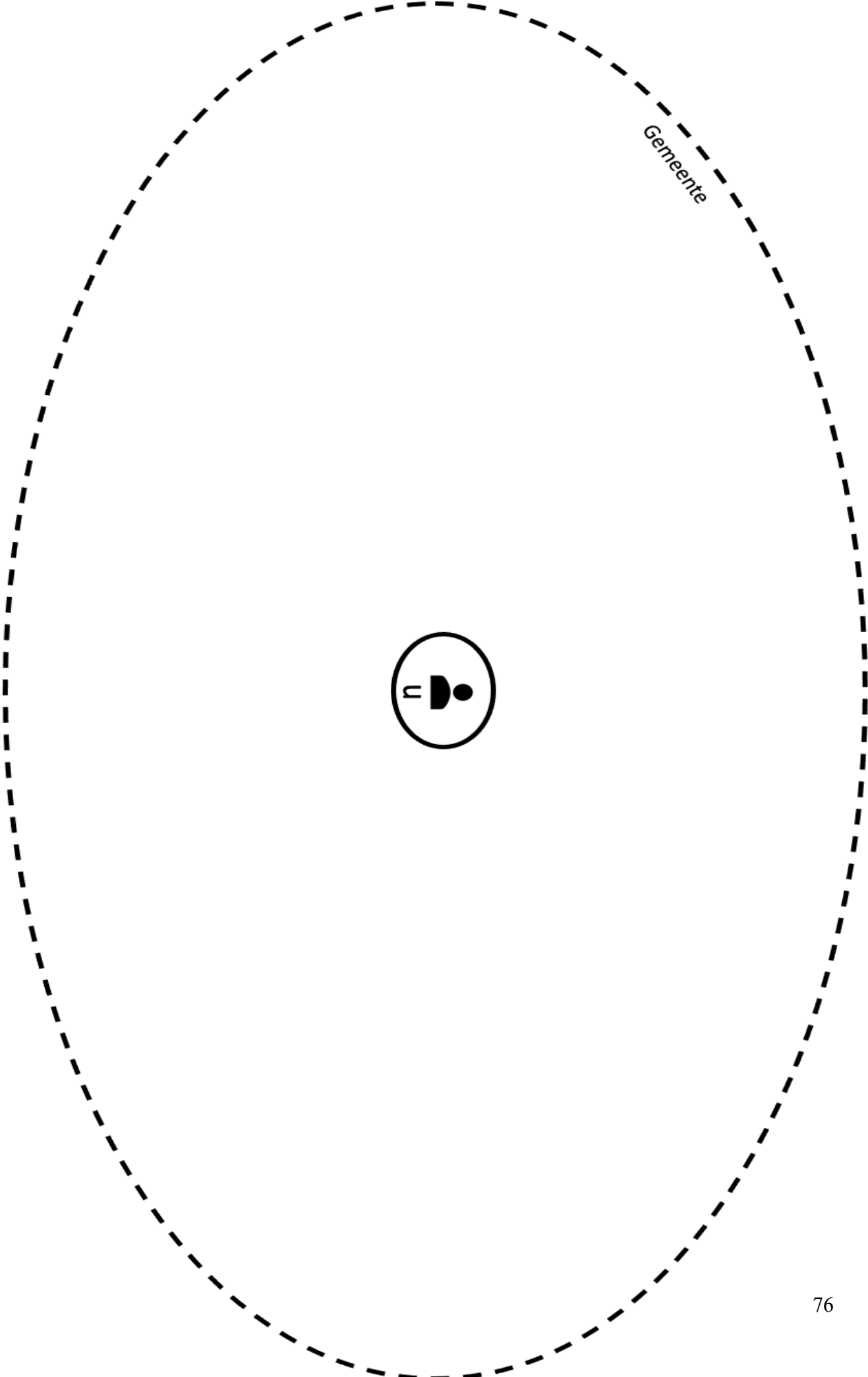
Afsluiting

We zijn aan het einde van dit interview.

15. Zijn er nog dingen die u wilt delen over de samenwerking met andere organisaties en het werken met kinderen in armoede die ik niet heb gevraagd of die niet ter sprake zijn gekomen?

Bedankt voor uw medewerking! Heeft u nog vragen voor mij of onderdelen die u liever wilt weglaten uit het interview?

Na het stopzetten van de opname vraag ik contactgegevens uit van de actoren in het netwerk.

Contactgegevens formulier

Nr.	Organisatie	Naam	Contactgegevens

Bijlage 8 Codeboek

Codegroep	Code	Type	Omschrijving
Functieomschrijving	Verantwoordelijkheden	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over verantwoordelijkheden in zijn/haar functie.
	Werkzaamheden/activiteiten	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over werkzaamheden in zijn/haar functie.
	Structuren	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over taken in zijn/haar functie.
	Doelgroepen	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over doelgroepen waarmee hij of zij werkt.
	Verzorgingsgebied	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over zijn verzorgingsgebied.
	Moelijkheden	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over moeilijkheden in zijn functie.
Achtergrond	Aanleiding huidige functie	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over hoe hij/zij deze functie heeft gekregen.
	Aantal jaren ervaring	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt hoeveel jaar ervaring hij of zij in de functie heeft
	Arbeidsverleden	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over zijn/haar arbeidsverleden
	Informatie over organisatie	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over hoe de organisatie waarvoor hij/zij eruit ziet
	Informatie over collega's	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over werkzaamheden van collega's
	Opleiding	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over zijn opleiding(en)
	Nevenfuncties	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over nevenfuncties die hij/zij heeft.
	Persoonlijkheid	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over zijn/haar persoonlijkheid of karakter.
Ego netwerk	Node	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant een netwerkpartner benoemd
	Tie	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant relatie met een node omschrijft
	Informatie over Node	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant informatie geeft over node
	Node betrokken bij gezinnen in armoede	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant aangeeft dat node/actor ook werkt met gezinnen die in armoede leven.

	Tie tussen nodes/actoren	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant relatie omschrijft tussen twee nodes/actoren in zijn eigen netwerk.
	Richting Tie	Inductief	Wordt toegekend wanneer deelnemer duidelijk richting van een tie benoemt.
	Positie netwerk	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant reflecteert op zijn netwerk.
	Node buiten gemeentegrens	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant aangeeft dat een node/actor op een grotere schaal dan binnen de gemeente opereert.
	Sector Node	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant sector, waarin netwerkpartner werkzaam is benoemt of hierover vertelt.
	Tie Informatie	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt dat hij/zij informatie uitwisselt met een netwerkpartner(s). Het kan bijvoorbeeld gaan om dossiers of contactgegevens van connecties
	Tie Kennis	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over dat hij/zij kennis uitwisselt met een netwerkpartner(s). Het kan bijvoorbeeld gaan over strategieën.
	Tie Hulpbronnen	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over dat hij/zij hulpbronnen uitwisselt met een netwerkpartner(s). Het kan bijvoorbeeld gaan over financiële, materiële of menselijke inzet.
	Tie Strategisch	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over dat hij/zij samen met netwerkpartner(s) bezig is op strategisch/beleidsniveau of het ontwikkelen van sociaal kapitaal binnen het netwerk
	Aanleiding tie	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over aanleiding van de samenwerking
	Doelstelling tie	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over het doel van de samenwerking met de node
	Intensiteit tie	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant iets vertelt over hoe intensief de relatie is. Dit kan gaan over het (relatieve) aantal contact momenten
Ervaring netwerkpartners	Positieve ervaring node/actor	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over een positieve ervaring in de samenwerking met een node/actor
	Negatieve ervaring node/actor	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over een negatieve ervaring in de samenwerking met een node/actor
	Overeenkomst node/actor	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant overeenkomst tussen node en zichzelf benoemd
	Verschil node/actor	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant verschil tussen node en zichzelf benoemd

	Neutrale ervaring node	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over een ervaring in de samenwerking met een node zonder dat deze uitgesproken positief of negatief is.
	Mening/waarde tie	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant zijn/haar mening over een tie geeft.
	Verbeterpunt tie	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over wat beter kan in de verbinding met een andere organisatie.
Interorganisatorisch netwerk	Benoeming interorganisatorisch netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant aangeeft dat er sprake is van interorganisatorische samenwerking of kenmerken die passen bij een interorganisatorisch netwerk omschrijft.
	Node interorganisatorisch netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant aangeeft dat actor betrokken is in interorganisatorisch netwerk.
	Niet betrokken in netwerk	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant aangeeft dat hij niet deel uitmaakt van een omschreven interorganisatorisch netwerk.
	Status interorganisatorisch netwerk	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant verteld over de huidige status van het netwerk.
	Aanleiding interorganisatorisch netwerk	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over het ontstaan van het interorganisatorisch netwerk.
	Afspraken interorganisatorisch netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over afspraken binnen het interorganisatorische netwerk.
	Doel interorganisatorisch netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over doel van het interorganisatorische netwerk
	Contactmomenten interorganisatorisch netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over het contact binnen het netwerk
	Leiderschap interorganisatorisch netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over leiderschap in het netwerk
	Rol in interorganisatorisch netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over zijn/haar rol in het interorganisatorische netwerk
Ervaring interorganisatorisch netwerk	Knelpunten interorganisatorisch netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over knelpunten in de samenwerking van het interorganisatorisch netwerk
	Successen interorganisatorisch netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over wat goed gaat in de samenwerking van het interorganisatorische samenwerking

	Verbeterpunten interorganisatorische samenwerking	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant omschrijft wat beter zou kunnen in de samenwerking wat beter gaat in de interorganisatorische samenwerking.
	Mening/waarde interorganisatorisch netwerk	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant mening geeft over interorganisatorisch netwerk.
Ervaring werken met gezinnen in armoede	Relatief tijd gezinnen in armoede	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant omschrijft hoe vaak hij/zij in het werk in aanraking komt met gezinnen in armoede
	Informatie over werkwijze	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over hoe hij werkt met deze gezinnen. Dit kan gaan over de rol bij het gezin, het contact, de begeleiding of het proces.
	Bereiken gezinnen	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant omschrijft hoe hij met deze gezinnen in contact komt.
	Redenatie werkwijze	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant omschrijft waarom hij deze werkwijze toepast
	Beeld gezinnen in armoede	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over wat hij/zij meemaakt wanneer hij/zij werkt met gezinnen die leven in armoede.
	Gevoel gezinnen in armoede	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant omschrijft wat hij/zij denkt en voelt wanneer hij/zij werkt met gezinnen in armoede
	Moeilijkheden gezinnen in armoede	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant omschrijft wat hij/zij lastig vindt wanneer hij/zij werkt met gezinnen in armoede
	Oplossingen	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant omschrijft wat mogelijke of eerder toegepaste oplossingen zijn voor problemen wanneer hij/zij werkt met gezinnen in armoede.
	Barrière gezinnen in armoede	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant omschrijft dat hij/zij een barrière noemt voor arme gezinnen om deel te nemen aan sport.
	Visie hulp gezinnen in armoede	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over hoe hij/zij denkt dat gezinnen in armoede het beste geholpen kunnen worden.
Institutionele context	Beleid & Cultuur	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed beleid en bedrijfscultuur.
	Verloop in organisatie	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van verloop in de organisatie.
	Vrijwillig karakter	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van een vrijwillig karakter van de organisatie.
Externe context	Coronapandemie	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van de coronapandemie.
	Wet- en regelgeving	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van wet- en regelgeving.

Interpersoonlijke context	Onderlinge relatie	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van onderlinge relaties.
	Overtuigingen	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van overtuigingen.
	Verwachtingen	Inductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van verwachtingen.
Context organisatie netwerk	Besturing	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van besturing van het netwerk.
	Communicatiestructuur	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van een communicatiestructuur in het netwerk.
	Formaliteit	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van de formaliteit van het netwerk.
	Terugkoppeling	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over invloed van terugkoppeling binnen het netwerk.
Mechanismen	Vertrouwen	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt over vertrouwen binnen relaties of het netwerk.
Netwerkeffectiviteit	Netwerkeffectiviteit organisatie	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt hoe organisatie voordeel heeft van het activiteiten van het netwerk.
	Netwerkeffectiviteit netwerk	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt hoe netwerk voordeel heeft van activiteiten van het netwerk.
	Netwerkeffectiviteit gemeenschap	Deductief	Wordt toegekend wanneer participant vertelt hoe de gemeenschap voordeel heeft van activiteiten van het netwerk.
	Netwerkeffectiviteit niet bereikt	Deductief	Wordt toegekend wanneer deelnemer vertelt dat beoogde effect niet bereikt wordt/is.